

Eesti keele ja kirjanduse ainekava

Põhikooli lõpetaja:

- 1) väärtustab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit;
- 2) tajub keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi olulise osana;
- 3) on omandanud põhiteadmised keelest ning õigekirjaoskuse;
- 4) on keeleteadlik, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid;
- 5) kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel;
- 6) kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ning kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- 7) tunneb ja väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahvuslikku pärimuskultuuri kui ka kodumaa kultuuritraditsioone ning kultuurilist mitmekesisust;
- 8) on lugenud eakohast väärtkirjandust, kujundanud kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastanud mõtte- ja tundemaailma, arenenud isiksusena;
- 9) tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi;
- 10) suudab kujundada ja väljendada oma isiklikku seisukohta ning arvestab teiste inimeste arvamusega;
- 11) oskab õppida, hangib teavet eri allikatest ning kasutab sõnaraamatuid ja käsiraamatuid.

Ainevaldkonna õppeained

Ainevaldkonna kohustuslikud õppeained on eesti keel ja kirjandus. Eesti keelt õpitakse 1.–9. klassini, kirjandust 5.–9. klassini.

Klass	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl
Eesti keel	7	6	6	5	3	3	2	2	2,5
Kirjandus					2	2	2	2	2

Ainevaldkonna kirjeldus

Keel on rahvuskultuuri ja rahvusliku identiteedi kandja ning tema valdamine kõnes ja kirjas on inimese mõtlemisvõime kujunemise, vaimse arengu ning sotsialiseerumise alus ja üks eeldusi.

Eesti keele hea valdamine on eduka õppimise eeldus kõigis õppeaineis. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt õpilase emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut. Ainevaldkonna õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi. Teadmiste ning kogemuste alusel kujuneb õpilasest teadlik, aktiivne ja vastutustundlik lugeja, kirjutaja ning suhtleja. Ainevaldkonna õppeained toetavad ka õpilase identiteedi ja enesetunnetuse kujunemist ning kultuurilist ja sotsiaalset arengut.

1.–4. klassini on eesti keel õppeaine, mille õppimine arendab kõiki keelelisi osaoskusi (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine, õigekeelsus) nii teabe- ja tarbetekstide kui ka kirjandustekstide lugemise, reflekteerimise ja kirjutamise toel. Alates 5. klassist on eesti keel

ja kirjandus eri õppeained, mida seob tekstikeskne käsitusviis ning keeleliste osaoskuste arendamine. Kirjandusõpetus taotleb küll eeskätt õpilaste kirjandushuvi ja lugejavõimete kujunemist ning kõlbelis-emotsionaalset arengut kirjandusteoste lugemise ja mõtestamise toel, kuid kirjandustundides vaadeldakse ka ilukirjanduskeele eripära ning arendatakse õpilaste suulist ja kirjalikku väljendusoskust.

Ainevaldkonna õppeainete lõimimise põhialus on avar käsitus tekstidest, hõlmates nii suulisi kui ka kirjalikke, tarbe- ja ilukirjandustekste, samuti pildilise, graafilise ning teiste tekstiliikide kombinatsioone. Ainevaldkonna õppeainete koostoimes omandatakse teiste õppeainete õppimiseks vajalikke kuulamis-, kõnelemis-, lugemis- ja kirjutamisstrateegiaid, kujuneb soov ning oskus oma mõtteid väljendada.

Keelekasutust ning oskust tekste mõista ja luua arendatakse teksti- ja õigekeelsusõpetuse kaudu.

Eesti keelt ja kirjandust õppides omandab õpilane keelelise suhtluse oskused ja vilumused, õpib oma mõtteid ning tundeid väljendada, kuulnud ja loetut analüüsima ning kogutud teavet üldistama. Kirjanduse lugemine ja käsitlemine tundides avardab õpilase kultuuri- ja elukogemust, rikastab sõnavara, soodustab kirjandushuvi ning lugejavõimete ja isiksuse arengut.

Õpilased on võimelised eetiliselt olusid ja partnerit arvestades suhtlema, teadlikult õppima ja tegutsema.

Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi. Seda tehakse erinevate tekstide lugemise, nende üle arutlemise, reflekteerimise ja kirjutamise kaudu ning kasutades mitmesuguseid koostöövorme (ühisarutelud, projektid jne). Saavutatud üldpädevused kajastuvad tekstiloomes, esitlustes, arutlustes. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponenditeadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega loob sobiva õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus

Kirjandusõpetuses kujundatakse kõlbelisi ja esteetilis-emotsionaalseid väärtusi ning kultuuriväärtuste mõistmist ilukirjandus- ja aimetekstide kaudu. Keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keele kui rahvuskultuuri kandja tähtsust, keeleoskust kui inimese identiteedi olulist osa. Keeleõpetuses väärtustatakse funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus

Keele- ja kirjandustundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütlemata, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama,

ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetilisel ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.

Enesemääratluspädevus

Tekstide üle arutledes kujundatakse õpilastes positiivset minapilti. Õpiolukordades luuakse võimalused suhestuda käsitletavate teemadega, loovülesannete kaudu tuuakse esile õpilaste eripärad ja anded, kujundatakse maailmavaadet.

Õpipädevus

Keele- ja kirjandustundides arendatakse kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erinevatest allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Suhtluspädevus

Keele- ja kirjandustundides kujundatakse suulise ja kirjaliku suhtluse oskust, suhtluspartneri ja tema suulise ja kirjaliku kõne mõistmist, suhtluspartneriga arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskust. Õppetegevuse ja õppetekstide kaudu pannakse alus õpilaste diskuteerimis- ja väitlemisoskusele ning tänapäevase kirjaliku suhtlemise valdamisele.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus

Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega seostada ja tõlgendada. Vanemates tekstides kasutatud mõõtühikute teisendamise kaudu edendatakse arvutusoskust. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.

Ettevõtlikkuspädevus

Ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamisega, nende suhtes seisukoha võtmise ja neile lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöodes. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Ainevaldkonna õppeained toetavad teiste valdkonnapädevuste saavutamist, sest keele- ja kirjandustundides arendavad õpilased oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendavad kirjandustekste lugedes oma sõnavara ning avardavad maailmapilti; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste (sh arvamust, juhendit, uudist), kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; õpivad koostama ning vormistama uurimistöod/loovtööd, kasutama allikaid ja viitama neile; harjuvad kasutama eri liiki sõnaraamatuid ning käsiraamatuid.

Võõrkeelte grammatilist süsteemi tundma õppides on toeks emakeeletundides omandatud keelemõisted, võõrsõnade õppimine soodustab võõrkeelte õppimist. Väliskirjanduse autorite ja teostega tutvumine tekitab huvi võõrkeelte õppimise vastu, õpitavas võõrkeeles kirjutavate autorite teoste lugemine ja arutamine süvendab huvi õpitava keele maa, selle kultuuri ning kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.

Matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab eesti keele ja kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist. Samas eeldab heade õpitulemuste ja korrektse keelekasutuse saavutamise, et ka matemaatikatundides töötataks tekstiga õppesisu või -ülesande mõistmise nimel ning nõutaks elementaarsete õigekirjanõuete järgimist kirjalikes töödes.

Loodusainete õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab samuti head lugemisoskust ja tekstitööd. Õpilane peab õppima õigesti kirjutama kohanimedid ning loodusnähtuste ja loodusobjektide nimetusi. Loodusalased tekstid eesti keele õppekirjanduses ning loetavas ilukirjanduses aitavad loodust tundma õppida ja väärtustada. Loodusainetes omandatud sõnavara ning teadmised soodustavad omakorda kirjandusteoste looduskirjelduste mõistmist, kujutluspiltide teket ja emotsionaalset mõju lugejale.

Sotsiaalainete õpet toetab ainevaldkond mitmel moel. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajalooüldiste ja arengu mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnaelus olulisi valdkondi: väärtused ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Sotsiaalainetes omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimesest toetavad kirjandusteostes kajastatud ühiskonnaelu probleemide ja inimsuhete mõistmist. Keeletundides õpitakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute, ajalooüldiste nimetuste õigekirja norme; ajaloo- ja ühiskonnatundides kinnistatakse neid teadmisi konkreetsete näidetega.

Arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi arendatakse nii ainevaldkonna kui ka sotsiaalainete õppes sisult erinevate tekstidega töötades.

Kunstiainete õpet toetab eeskätt kirjanduse kui kunstiaine õppimine. Kirjandusteose analüüs koos illustratsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Reklaami terviklik käsitlemine keeleõppes eeldab ka visuaalsete komponentide eritlemist ja analüüsi, mida võiks teha koostöös kunstiõpetajaga. Kirjandusteose käsitlemise illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest.

Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitamine.

Läbivad teemad

Valdkonna õppeainete eesmärgiseade, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel on erineval määral silmas peetud kõiki õppekava läbivaid teemasid olenevalt kooliastmest, õppeaine spetsiifikast ja seostest ühe või teise läbiva teemaga.

Läbivad teemad „**Väärtused ja kõlblus**” ning „**Kultuuriline identiteet**” on ainevaldkonna õppeainetele eriomased teemad, mida käsitletakse läbivalt ilukirjandust ning kultuuriteemalisi teabetekste lugedes ja analüüsid, nende üle arutledes ning nende põhjal kirjutades.

Vastastikuse austuse ja huvi ning väärtushoiakute kujundamine autoriteetide tutvustamise ning lugemispalade ja loetavate kirjandusteoste abil. Väga suur roll väärtuste kandjana ja väärtushinnangute kujundajana on muinasjutudel ja rahvajuttudel.

Nii sõnavaratöös, lausete moodustamisel, loo jutustamisel kui ka küsimuste esitamisel saab väärtushinnanguid kujundada nii tegevuse sisu kui ka vormi kaudu.

Kodukoha kultuuritegelaste tundmaõppimine, kodulooline uurimus, kodulooliste materjalide kasutamine õppetöös, suulise pärimuse tundmaõppimine – lood kodukoha inimestest ja sündmustest, pereliikmete ja tuttavate kõneldu-talletatu tundmine (koolikroonika, perealbum); klassis õppivate eri keele- ja kultuuritaustaga õpilaste kogemuse rakendamine õppetöö rikastamiseks.

Läbiva teema „**Elukestev õpe ja karjääri planeerimine**” eesmärgiseadega on kooskõlas kõik ainevaldkonnas taotletavad pädevused: õpipädevus, funktsionaalne lugemisoskus, suuline ja kirjalik väljendusoskus ning tekstiloome. Arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, suutlikkust oma arvamust kujundada ja väljendada ning probleeme lahendada. Õppetegevus võimaldab õpilasel märgata oma ainespetsiifilisi oskusi ning arendada loomevõimeid.

Eluliste tekstide, ajalehe-/veebiuudiste lugemine, suuliste keelekasutusolukordade ning lugemise ja kirjutamise sidumine eri elukutsetesse puutuvate rollidega (nt autojuht peab lugema liikluseeskirju, politseinik koostama protokoll, kokk/kondiiter koostab ja kirjutab retsepte, kõik peavad oskama lugeda ja kirjutada töötsemis- või -pakkumiskuulutusi jne).

Läbivate teemade „**Keskkond ja jätkusuutlik areng**” ning „**Tervis ja ohutus**” käsitus taotleb õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, keskkonnateadlikuks, vastutustundlikuks ning tervist ja turvalisust väärtustavaks inimeseks. Ainevaldkonna õppeainetes toetatakse neid arengusuundumusi teemakohaste tekstide, sh meediatekstide valiku ja analüüsi ning neis tõstatatud probleemide üle arutlemisega suulises ja kirjalikus vormis.

Keskkonna teema lugemises-kirjutamises; säästlik mõtteviis iga tegevuse taustana; kuidas säästa kuulmist, nägemist; paberi kasutamine õppetöös; uurimistööd säästva eluviisi kohta jne.

Õige töörežiimi kujunemine: häälekasutus, isteaasend, töö- ja puhkeaja jaotus, töö planeerimine. Suhtlemisoskuse arendamine ja emotsionaalsete vajaduste rahuldamine positiivseid elamusi toovas tegevuses aitab ennetada konflikte ja seega ka tervisekahjustusi. Tervislikule eluviisile ja ohutule käitumisele suunavate infomaterjalide lugemine ja koostamine. Rolli- ja situatsioonimängud empaatiavõime ja kõne arendamiseks.

Läbiva teema “Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” puhul suunatakse õpilasi eri liiki tekstide käsitlemise kaudu märkama ühiskonna probleeme ja neile lahendusi otsima. Projektides osalemine aitab kasvatada aktiivset ellusuhtumist.

Läbiva teema „**Teabekeskond**” käsitlemine ainevaldkonna õppeainetes hõlmab eri allikatest (sh internetist) teabe hankimist, selle kriitilist hindamist ja kasutamist nii keeleteadmiste ning õpeteemakohaste teadmiste laiendamiseks kui ka tekstiloomes.

Eakohaste infokanalite tundmaõppimine nii koolis kui ka ühiskonnas avaramalt, foorumid, veebiküljed, ajalehed-ajakirjad ja muu meedia nii õpetamise objektina kui ka vahendina; ise kooli/klassi ajalehe/ajakirja tegemine; ajalehtede-ajakirjade jt meediavahendite kasutamine õpetamise vahendina; kohaliku raamatukogu, muuseumi jm kultuuriasutuste kui infoallikate tundmaõppimine.

Läbiva teema “Tehnoloogia ja innovatsioon” õpiülesannete lahendamiseks kasutatakse teadlikult infoühiskonna võimalusi, õpilasi suunatakse alternatiivseid lahendusi otsima, oma ideid ellu rakendama.

EESTI KEEL

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Põhikooli eesti keele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) väärtustab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit, suhtub lugupidamisega teiste rahvaste keeltesse ja kultuuridesse;
- 2) tajub keeleoskust õpioskuste alusena ja oma identiteedi olulise osana, kujuneb teadlikuks keelekasutajaks;
- 3) omandab põhiteadmised keelest ja õigekirjaoskuse, tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasiõppimisel;
- 4) arendab keeleoskust kui eneseväljendus- ja suhtlusvahendit, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid;
- 5) õpib asjakohaselt kasutama eri suhtluskanaleid; arendab oskust leida, kriitiliselt hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
- 6) õpib tundma eri tekstiliike, nende seoseid ja kasutamisevõimalusi, arendab oma tekstitööoskusi nii tekstide vastuvõtja kui ka loojana;
- 7) arendab kriitilist mõtlemist ning analüüsi-, järeldus- ja põhjendusoskust;
- 8) harjub oma kirjakeeleoskuse täiendamiseks kasutama sõna- ja käsiraamatuid ning veebiallikaid;
- 9) suhtub tolerantselt eesti keele kui võõrkeele kasutamisse ja toetab muu emakeelega kaaslaste eesti keele omandamist.

Õppeaine kirjeldus

Keel kui kultuuri kandja ja mõtlemise põhivahend on oluline inimese tunnetuslikus arengus ning tema maailmapildi kujunemises. Keel kui ühiskonna toimimise põhivahendeid on tähtis

inimese sotsialiseerumisel, tema kujunemisel ühiskonna tegusaks liikmeks. Sotsiaalne kirjaoskus tähendab kriitilist ja teadlikku toimimist keele toel nii isiklikus ja avalikus sfääris kui ka õppimises ja töös.

Keel toimib tekstide kujul igas valdkonnas ning olukordades erinevalt; igapäevale neist on omased kindlat liiki tekstid oma eri- ja üldsõnavara ning kirjakeele või argigrammatikaga. Seepärast on inimesele ühtviisi vajalikud teadmised ja oskused, mis hõlmavad keelt, selle variante ja tekste ning lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ning loomisega. Eesti keelel kui emakeelel ja hariduskeelel on õppekavas eriline koht: eesti keele oskus on nii õppekava omandamise alus kui ka eesmärk.

I kooliastmes on kolm õppevaldkonda: suuline keeekasutus (kuulamine, kõnelemine), lugemine ja kirjutamine. Suuline keeekasutus hõlmab eneseväljendust argiolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edasiandmist. Lugemise õpetamisel kujundatakse oskust töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel. Kirjutamise õpetusega kujundatakse õigekirjaoskus õpitud keelendite piires ja suutlikkus end eesmärgipäraselt kirjalikult väljendada.

II ja III kooliastmes on neli õppevaldkonda: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloomine ning õigekeelsus ja keelehoole. Suulise ja kirjaliku suhtluse õpetusega kujundatakse oskust silmast silma, telefoni, kirja ja meili teel ning internetikeskkonnas kahe- või mitmepoolselt toimida, tekste kokku võtta ja vahendada ning saavutada häid tulemusi rühma- ja paaritöödes. Teksti vastuvõtu õpetuse kaudu kujuneb teadlik suhe pikemate suuliste ja kirjalike tekstidega: kujundatakse oskust tekste valida ning leida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, teadvustades kuulamise ja lugemise strateegiaid, võimet teksti järjest sügavamini mõista ning tekstile reageerida. Tekstiloomine õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljenduse oskust, mille puhul inimene tajub olukorda ja adressaati ning suudab oma mõtteid vajaliku täpsusega ja tekstiliigile omases vormis väljendada ning edastada.

Õigekeelsuse ja keelehoolduse õpetusega kujundatakse keeleteadlikkust ning teadmisi keelest; eesti nüüdiskirjakeele teadlikku kasutamist, aga ka arusaamist keele arengust ja muutumisest. Valdkond annab aluse edenemisele teistes, eespool nimetatud õppevaldkondades, annab teadmisi eesti kirjakeele ja murrete stiilirikkusest ning kirjavara mitmekülgsest.

Õppevaldkondade lõimimise tulemusel areneb eakohaselt õpilase mõtlemisvõime, suhtlusoskus, enesetunnetus ja identiteet. Ta on võimeline eetilisel, olusid ja partnerit arvestades suhtlema; kuulamis- ja lugemismaterjali oma eesmärkidel kriitikameelega valima ning analüüsima; tekstide toel teadlikumalt õppima ja tegutsema.

Eesti keel kui õppeaine annab õpilasele võimaluse pidevalt ja mitmekülgsest suhelda, lugeda ja kirjutada, arendada oma loomevõimet ning tekitab huvi nüansirikka ja tõhusa suhtluse, mitut liiki ja laadi tekstide ning keele vastu.

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) peetakse silmas õppekava alusväärtusi, üldpädevusi, õppeaine eesmärke ja õpitulemusi ning toetatakse lõimimist teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) jälgitakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevuseks;

- 3) võimaldatakse õppida üksi ja koos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad sobiva pingutustasemega õppida;
- 5) kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: arvutiklass, muuseum, näitus, raamatukogu;
- 7) kasutatakse mitmekesist õppemetoodikat, sh aktiivõpet: esitamine, rollimäng, loovtöö kirjutamine, arutelu, diskussioon, väitlus, õpimapi ja uurimistöö koostamine, projektõpe.

I kooliaste

I kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) kuulab mõtestatult eakohast teksti; töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel;
- 2) mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele; kasutab kõnes ja kirjas sobivalt lühivastuseid ning terviklauseid;
- 3) kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda; jutustab endast ning oma lähiümbruses toimunust;
- 4) loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ning mõistmisega; mõistab muu hulgas lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
- 5) loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust;
- 6) jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade või kava toel;
- 7) kirjutab õpitud keelendite piires õigesti; kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
- 8) hangib otstarbekohast teavet eri allikatest; kasutab eakohaseid sõnaraamatuid.

Suuline keelekasutus

3. klassi lõpetaja:

- 1) kuulab mõtestatult eakohast teksti; toimib sõnumi või juhendi järgi;
- 2) väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid;
- 3) vaatleb sihipäraselt, kirjeldab nähtut ning märkab erinevusi ja sarnasusi;
- 4) avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta;
- 5) annab küsimuste abil arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi;
- 6) jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ning küsimuste toel; mõtleb loole alguse ja lõpu;
- 7) leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtäheendusega sõnu;
- 8) esitab luuletust peast.

Lugemine

3. klassi lõpetaja:

- 1) loeb nii häälega kui ka endamisi ladusalt ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ning kaarti;
- 2) loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;
- 3) töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- 4) vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;
- 5) eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku ning keeldu;
- 6) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja;
- 7) on lugenud läbi vähemalt 10 eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatust;
- 8) teab nimetada mõnd lastekirjanikku.

Kirjutamine

3. klassi lõpetaja:

- 1) kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
- 2) kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti ära; paigutab teksti korrektselt paberile ning vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;
- 3) valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu;
- 4) märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöörsõnade õpitud lõppe ning tunnuseid;
- 5) teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses;
- 6) kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
- 7) piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
- 8) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ning kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna);
- 9) koostab kutse, õnnitluse, teate ja e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi ning teisi loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.

Eesti keele ja kirjanduse ainekava 1. klass

7 tundi nädalas, kokku 245 tundi

Õppetulemused	Õppesisu	Algtase	Keskstase	Kõrgtase
<p>Suuline keelekasutus</p> <p>Eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas), täishääliku pikkusi.</p> <p>Toimib õpetaja ja kaaslane suulise juhendi järgi.</p> <p>Kuulab õpetaja ja kaaslane esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuulnud lause, jutu sisu.</p> <p>Teab, et sõnadel on lähedase või vastandtähendusega sõna ja nimetab neist mõningaid.</p> <p>Väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab.</p> <p>Jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust.</p> <p>Koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu.</p>	<p>Kuulamine</p> <p>Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel.</p> <p>Õpetaja ja kaaslane kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine. Õpetaja ja kaaslane ettelugemise kuulamine. Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.</p> <p>Töö lähedase tähendusega sõnaga, sõnatähenduse selgitamine ja täpsustamine.</p> <p>Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumine, tänamine) valik suhtlemisel.</p> <p>Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.</p> <p>Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks,</p>	<p>Õpetaja abiga eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas) ja täishääliku pikkusi.</p> <p>Õpetaja ja kaaslane suulise juhendi järgi toimib õpetaja abiga.</p> <p>Kuulab õpetaja ja kaaslane esituses lühikest eakohast teksti. mõistab kuulnud lause, jutu sisu. Vajab õpetaja suunavaid ja toetavaid küsimusi.</p> <p>Teab, et sõnadel on lähedase või vastandtähendusega sõna ja nimetab neist üksikuid õpetaja abiga.</p> <p>Tuleb toime lihtsamates suhtlusolukordades.</p>	<p>Eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas) ja täishääliku pikkusi. Eksib mõnikord.</p> <p>Toimib õpetaja ja kaaslane suulise juhendi järgi. Mõnikord vajab õpetaja poolset abi.</p> <p>Kuulab õpetaja ja kaaslane esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuulnud lause, jutu sisu.</p> <p>Teab, et sõnadel on lähedase või vastandtähendusega sõna ja nimetab neist mõningaid.</p> <p>Väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt: palub, küsib, tänab, vabandab.</p>	<p>Eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas) ja täishääliku pikkusi.</p> <p>Toimib õpetaja ja kaaslane suulise juhendi järgi.</p> <p>Kuulab õpetaja ja kaaslane esituses lühikest eakohast teksti, mõistab kuulnud lause, jutu sisu. Oskab oma sõnadega loetut kirjeldada.</p> <p>Teab, et sõnadel on lähedase või vastandtähendusega sõna ja nimetab neist mitmeid erinevaid.</p>

<p>Esitab luuletust peast.</p>	<p>arutamine paaris ja väikeses rühmas.</p> <p>Esemete, nähtuste, tegelaste jms võrdlemine, ühe-kahe tunnuse alusel.</p> <p>Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus.</p> <p>Jutustamine kuulatu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine.</p> <p>Klassiga ühiselt kogetud sündmuste vahendamine jutustades: jutustamine eri rollides. Pantomiiimõistatused tuttavate juttude kohta.</p> <p>Tuttava luuletuse, dialoogi peast esitamine.</p>	<p>Jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust; õpetaja abiga.</p> <p>Koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel lihtsama suulise jutu.</p> <p>Esitab luuletust peast rohkete vigadega, väheilmekalt.</p>	<p>Jutustab suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust.</p> <p>Koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu.</p> <p>Esitab luuletust peast.</p>	<p>Väljendab end suhtlusolukordades (palumine, küsimine, tänamine, vabandamine) arusaadavalt, ladusalt ja spontaanselt.</p> <p>Jutustab kuuldust, nähtust, loetust.</p> <p>Koostab pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu.</p> <p>Esitab luuletust peast ilmekalt ja veatult.</p>
<p>Lugemine</p> <p>Tunneb häälik-täheleist vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt.</p>	<p>Lugemine</p> <p>Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine.</p> <p>Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine. Silpidest sõnade moodustamine.</p> <p>Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige</p>	<p>Tunneb häälik-täheleist vastavust, loeb õpitud teksti veerides, lausehaaval peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt;</p>	<p>Tunneb häälik-täheleist vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos.</p>	<p>Tunneb häälik-täheleist vastavust, loeb õpitud teksti ladusalt õiges kõnetempos ja ilmekalt.</p>

<p>Mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu.</p> <p>Vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud.</p> <p>Mõtleb jutule alguse või lõpu.</p> <p>On lugenud vähemalt neli lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...).</p>	<p>hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).</p> <p>Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.</p> <p>Loole lõpu mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine.</p> <p>Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).</p> <p>Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.</p>	<p>Mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; õpetaja abiga.</p> <p>Vastab õpetaja abiga teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud.</p> <p>Mõtleb õpetaja abiga loole alguse ja lõpu.</p> <p>On lugenud kuni 3 lasteraamatut, nimetab nende pealkirja, oskab nimetada tegelasi, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...).</p>	<p>Mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu.</p> <p>Vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud.</p> <p>Mõtleb loole alguse ja lõpu.</p> <p>On lugenud 3 kuni 4 lasteraamatut, nimetab nende pealkirja ja autoreid, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...).</p>	<p>Mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu; oskab loetust jutustada.</p> <p>Vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud ja ka küsimustele, mille vastused on palast tuletatavad.</p> <p>Mõtleb iseseisvalt ja loovalt loole alguse ja lõpu.</p> <p>On lugenud 4 raamatut, nimetab nende pealkirja, autoreid ja tegelasi, annab loetule põhjendatud emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav ...).</p>
<p>Kirjutamine Kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse.</p>	<p>Kirjutamine <u>Kirjatehnika</u> Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja tahvlimarkeriga, joonistähed kirjutamine. Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures). Väikeste kirjatähtede</p>	<p>Kasutab osaliselt õigeid kirjutamisvõtteid, kirjutab väikesi ja suuri kirjatähti osaliselt valede tähekujudega või seostab valesti. Kirjakalle ebauhtlane.</p>	<p>Kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse.</p>	<p>Kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, kirjutab väikesi ja suuri kirjatähti ühtlase kaldega ja seostab õigesti.</p>

<p>Kirjutab tahvlilt ära.</p> <p>Täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga.</p> <p>Koostab näidise järgi kutse.</p> <p>Eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset.</p> <p>Kirjutab omasõnade algusesse <i>k, p, t</i>.</p> <p>Kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid.</p> <p>Teab, et lause võib lõppeda punkti, küsi- või hüüumärgiga.</p> <p>Teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte;</p> <p>Kirjutab õigesti oma nime.</p>	<p>õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2. klassis). Tähtede seostamine.</p> <p>Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus. Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.</p> <p><u>Kirjalik tekstiloome</u></p> <p>Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi). Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms). Jutule lõpu kirjutamine. Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi). Lünkumberjutustuse kirjutamine.</p> <p><u>Õigekeelsus</u></p> <p>Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus. Häälikute märkimine kirjas. Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine. Täis- ja kaashäälikud. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri.</p>	<p>Kirjutab tahvlilt ära; õpetaja abiga.</p> <p>Täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut tehes siiski vigu, ei paiguta näidise järgi tööd vihikulehele.</p> <p>Koostab näidise järgi kutse, õpetaja abiga</p> <p>Eristab õpetaja abiga häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset.</p> <p>Teeb omasõnade algusesse <i>k, p, t</i> kirjutamisel rohkesti vigu.</p> <p>Eksib lühemate (kuni 2-silbiliste) sõnade ja lausete kirjutamisel korduvalt.</p> <p>Teab, et lause võib lõppeda punkti, küsi-või hüüumärgiga, esineb mitmeid eksimusi.</p> <p>Teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse</p>	<p>Kirjutab tahvlilt ära; õpetaja juhendamisel.</p> <p>Täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga.</p> <p>Koostab näidise järgi kutse.</p> <p>Eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, sõna, lauset.</p> <p>Kirjutab omasõnade algusesse <i>k, p, t</i>.</p> <p>Kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid.</p> <p>Teab, et lause võib lõppeda punkti, küsi- või hüüumärgiga.</p> <p>Teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte.</p> <p>Kirjutab oma nime enamasti õigesti.</p>	<p>Kirjutab tahvlilt ära iseseisvalt.</p> <p>Täidab iseseisvalt tahvlinäidise järgi õpilaspäevikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga.</p> <p>Koostab näidise järgi kutse, kujundab oma töö loovalt.</p> <p>Oskab selgitada tähe ja hääliku erinevust, oskab nimetada täis- ja kaashäälikuid, teab seost sõna ja lause mõiste vahel.</p> <p>Kirjutab alati omasõnade algusesse <i>k, p, t</i>.</p> <p>Kirjutab õigesti lühemaid (2- kuni 3- silbilisi) sõnu ja lauseid.</p> <p>Teab, et lause võib lõppeda punkti, küsi- või hüüumärgiga ja oskab neid kirjas õigesti kasutada.</p>
---	--	---	--	---

	<p>Täishäälikuühendi vaatlus. Kaashääliku pikkusega tutvumine. Sulghäälik (k, p, t) omasõnade alguses.</p> <p>Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega. Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine). Koma lauses (teksti vaatlus).</p> <p>Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimeses.</p> <p>Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga. Etteütlemise järgi sõnade ja lausete kirjutamine (15–20 sõna lihtlausetena).</p>	<p>suurt algustähte , kuid esineb raskusi reegli rakendamisel kirjatöodes.</p> <p>Kirjutab oma nime õigesti õpetaja abiga</p>		<p>Teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte ning rakendab reeglit ka kirjatöodes.</p> <p>Kirjutab oma nime õigesti.</p>
--	--	---	--	---

Eesti keele ja kirjanduse ainekava 2. klass

6 tundi nädalas, kokku 210 tundi

Õppetulemused	Õppesisu	Algtase	Keskmine	Kõrgtase
<p>Suuline keelekasutus</p> <p>Eristab täis- ja suluta kaashääliku pikkusi.</p> <p>Kuulab õpetaja ja kaaslaste eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja juhendamisel.</p> <p>Koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja juhendamisel.</p> <p>Kasutab kõnes terviklauseid.</p> <p>Teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu.</p> <p>Väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust.</p> <p>Annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu.</p>	<p>Hääliku pikkuste eristamine sõnamängus, liikumise ja liigutuste abil, põhirõhk suluta kaashäälikul.</p> <p>Õpetaja ja kaaslaste suulise mitmeastmelise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine mängus, praktilise ülesande lahendamisel (välitund, otsimine, mõõtmine).</p> <p>Õpetaja ettelõetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.</p> <p><u>Kõnelemine</u></p> <p>Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus.</p> <p>Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus.</p> <p>Nii enese kui ka teiste</p>	<p>Eristab täis- ja suluta kaashäälikute pikkusi õpetaja abiga.</p> <p>Saab õpetaja ja kaaslaste eakohasest kuuldu tekstist aru lisaselgituste abil.</p> <p>Koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi ainult õpetaja abiga.</p> <p>Moodustab kõnes terviklauseid suunavate küsimuste abil.</p> <p>Teab, et on lähedase tähendusega või vastandtäheendusega sõnu ja nimetab neid õpetaja suunamisega.</p> <p>Väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust õpetaja juhendamisel.</p>	<p>Teeb üksikuid vigu täis- ja suluta kaashääliku pikkuste eristamisel.</p> <p>Saab õpetaja ja kaaslaste eakohasest kuuldu tekstist aru, enamasti taipab peamist sõnumit ja üksikasju.</p> <p>Koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja osalisel juhendamisel.</p> <p>Moodustab ja kasutab kõnes terviklauseid õpetaja osalisel juhendamisel.</p> <p>Teab ja leiab vastandtäheendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu.</p> <p>Väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust oma kogemustest ja loetust.</p>	<p>Eristab täis- ja suluta kaashääliku pikkusi iseseisvalt.</p> <p>Saab õpetaja ja kaaslaste eakohasest kuuldu tekstist aru, taipab nii peamist sõnumit kui ka üksikasju.</p> <p>Koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi.</p> <p>Moodustab ja kasutab kõnes terviklauseid iseseisvalt.</p> <p>Teab, et on lähedase tähendusega või vastandtäheendusega sõnu, oskab neid leida ja kasutada.</p> <p>Väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust; avaldab arvamust loetu või kogetu kohta.</p>

<p>Koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu.</p> <p>Vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel.</p> <p>Esitab luuletust peast.</p>	<p>soorituste positiivne kommenteerimine.</p> <p>Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine.</p> <p>Arutlemine paaris ja rühmas.</p> <p>Sündmuse, isiku, looma, eseme kirjeldamine tugisõnade, skeemi, tabeli abil.</p> <p>Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks.</p> <p>Kuuldud jutu ümberjutustamine.</p> <p>Mõtete väljendamine terviklausetena.</p> <p>Küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.</p> <p>Eri meeleoluga luuletuste mõtestatud peast esitamine.</p> <p>Luuletuse ilmekas (mõtestatud) esitamine.</p> <p>Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.</p>	<p>Annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu, vajab individuaalset juhendamist.</p> <p>Koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu; vajab individuaalset õpetajapoolset juhendamist.</p> <p>Vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel; vajab individuaalset õpetajapoolset juhendamist.</p> <p>Esitab luuletust peast rohkete vigadega, väheilmekalt.</p>	<p>Annab õpetaja suunamisel edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu kasutades terviklauseid.</p> <p>Koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu.</p> <p>Vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel.</p> <p>Esitab luuletust peast ilmekalt, tehes üksikuid vigu või veatult, vähesel ilmekusega.</p>	<p>Annab edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu lisades oma põhjendatud arvamuse.</p> <p>Koostab jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu.</p> <p>Vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi iseseisvalt.</p> <p>Esitab luuletust peast ilmekalt ja veatult.</p>
---	--	---	--	--

<p>Lugemine Loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu.</p> <p>Mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu.</p> <p>Vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele.</p> <p>Leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel.</p> <p>Tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna.</p> <p>Kasutab õpiku sõnastikku sõnade leidmiseks algustähe järgi.</p>	<p>Lugemine Lugemistehnika arendamine: oma lugemisvea parandamine, sobiva intonatsiooni kasutamine.</p> <p>Tekstist õpitavate keelendite, samuti sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade jms leidmine.</p> <p>Kahekõne ilmikas lugemine.</p> <p>Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, uudis) lugemine ja mõistmine.</p> <p>Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine (ka siis, kui vastus otse tekstis ei sisaldu). Loole alguse ja lõpu mõtlemine.</p> <p>Tekstiliikide eristamine: jutustus, luuletus, näidend, mõistatus, vanasõna.</p> <p>Tutvumine erinevate kirjandustekstidega: rahvaluuleline liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend, muistend.</p>	<p>Loeb õpitud teksti mitmete vigadega, lugemistempo on kõnetempost märgatavalt aeglasem, ei paranda või parandab osaliselt oma lugemisvigu, intonatsioon ei väljenda loetava sisu.</p> <p>Mõistab häälega või endamisi loetud teksti sisu osaliselt, vajab õpetajapoolseid suunavaid küsimusi.</p> <p>Vastab teemakohastele küsimustele õpetaja abiga.</p> <p>Leiab tekstis õpetaja abiga vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab eakohaste juhiste alusel.</p> <p>Tunneb õpetaja juhendamisel ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna.</p> <p>Kasutab õpiku sõnastikku sõnade leidmiseks algustähe järgi õpetaja individuaalsel juhendamisel.</p>	<p>Loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu.</p> <p>Mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu.</p> <p>Vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele.</p> <p>Leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel.</p> <p>Tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna.</p> <p>Kasutab õpiku sõnastikku sõnade leidmiseks algustähe järgi.</p>	<p>Loeb õpitud teksti õigesti, ladusalt, parandab ise oma lugemisvigu, intonatsioon väljendab loetava sisu.</p> <p>Mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu, seda ka pikemate tekstide puhul, milles esineb üksikuid õpilasele võõraid sõnu.</p> <p>Vastab teemakohastele (ka tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele.</p> <p>Leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab eakohaste juhiste alusel.</p> <p>Oskab välja tuua jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna peamised tunnused.</p> <p>Kasutab iseseisvalt õpiku sõnastikku sõnade leidmiseks algustähe järgi;</p>
--	--	---	--	--

<p>On lugenud vähemalt 4 lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu.</p>	<p>Loetud raamatu tutvustamine ja soovitamise. Vajaliku teose otsimine kooli või kodukoha raamatukogust autori ja teema järgi täiskasvanu abiga.</p>	<p>On lugenud vähemalt 3 lasteraamatut, nimetab nende pealkirju, autoreid ja tegelasi, annab edasi loetu sisu õpetaja suunavate küsimuste toel.</p>	<p>On lugenud 4 lasteraamatut, nimetab nende pealkirju, autoreid ja tegelasi, annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi.</p>	<p>On lugenud enam kui 4 lasteraamatut, nimetab nende pealkirju, autoreid ja tegelasi, annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi.</p>
<p>Kirjutamine Kasutab õigeid kirjatähtede tähekujusid ja seoseid. Kirjutab ära kirja tahvlilt või õpikust. Täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut (töö paigutus, kuupäev). Koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate. Kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil. Eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit. Kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja</p>	<p><u>Kirjatehnika</u> Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel. Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kirjapaberile; kuupäeva kirjutamine. <u>Kirjalik tekstiloom</u> Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga. Loovtöö kirjutamine skeemi, kaardi toel (fantaasialugu) koos õpetaja või kaaslasega. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine.</p>	<p>Kirjutab väikesi ja suuri kirjatähti osaliselt valede tähekujudega või seostab valesti. Kirjakalle ebaühtlane. Kirjutab õpetaja abiga, teeb ära kirja kirjutades vigu. Täidab õpilaspäevikut ja vormistab tööd õpetaja abiga. Koostab kutse, õnnitluse ja teate õpetaja individuaalsel juhendamisel. Kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil. Vajab õpetaja individuaalset juhendamist.</p>	<p>Kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid. Teeb ära kirja kirjutades vigu. Täidab õpilaspäevikut ja vormistab tööd, varustab töö kuupäevaga. Koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate. Kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil.</p>	<p>Kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid ühtlase kaldega. Teostab ära kirja veatult. Täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja vormistab tööd korrektselt, varustab töö kuupäevaga. Koostab kutse, õnnitluse ja teate. Kirjutab loovtöö ning pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil, kasutades piltlikke väljendeid, erinevaid omadus- ja liitsõnu.</p>

<p>omandatud võõrsõnade algusesse.</p> <p>Teab peast võõrtähtedega tähestikku.</p> <p>Alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga.</p> <p>Kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes.</p> <p>Kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleleta? milleta?).</p> <p>Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena).</p>	<p><u>Õigekeelsus</u></p> <p>Varasemale lisanduvalt keeleteadmised:</p> <p>täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri.</p> <p>k, p, t s-i ja h kõrval; i ja j silbi alguses; h sõna alguses.</p> <p>Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.</p>	<p>Eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit õpetaja abiga.</p> <p>Eksib sulghääliku kirjutamisel omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse.</p> <p>Võõrtähtedega tähestiku esitamisel eksib.</p> <p>Alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti, hüüu- või küsimärgiga tehes vigu.</p> <p>Eksib suure algustähe kirjutamisel inimeste ja loomade nimedes, tuntumates kohanimedes.</p> <p>Kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleleta? milleta?) tehes vigu.</p>	<p>Eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit.</p> <p>Kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja enamasti omandatud võõrsõnade algusesse.</p> <p>Teab peast võõrtähtedega tähestikku.</p> <p>Alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti, hüüu- või küsimärgiga tehes üksikuid vigu.</p> <p>Kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuntumates kohanimedes tehes üksikuid vigu.</p> <p>Kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleleta? milleta?) tehes üksikuid vigu.</p>	<p>Eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit. Viib kokku mõiste ja näite.</p> <p>Kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse.</p> <p>Teab peast võõrtähtedega tähestikku, oskab seda kasutada tähestikulise järjekorra harjutustes.</p> <p>Alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti, hüüu või küsimärgiga.</p> <p>Kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes ning tuntumates kohanimedes.</p> <p>Kirjutab õigesti sõnade lõppu -d (mida teed?), -te (mida teete?), -sse (kellesse? millesse?), -ga (kellega? millega?), -ta (kelleleta? milleta?)</p>
---	--	---	---	--

		Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut (20-25 sõna lihtlausetena) tehes vigu.	Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut (20-25 sõna lihtlausetena) tehes üksikuid vigu.	Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut (20-25 sõna lihtlausetena).
--	--	---	--	--

Eesti keele ja kirjanduse ainekava 3. klass

6 tundi nädalas, kokku 210 tundi

Õppetulemused	Õpisisu	Algtase	Kesktaase	Kõrgtaase
<p>Suuline keelekasutus</p> <p>Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi.</p> <p>Väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt.</p> <p>Vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi.</p> <p>Avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta; Annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi.</p> <p>Jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu.</p>	<p><u>Kuulamine</u></p> <p>Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel.</p> <p>Pikema suulise juhendi meeldejätmise ja selle järgi toimimine.</p> <p>Ettelugemise kuulamine.</p> <p>Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).</p> <p>Kuuldu ning nähtu kommenteerimine. Fakti ja fantaasia eristamine.</p> <p>Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi koostamine.</p> <p>Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine.</p> <p>Dialogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.</p>	<p>Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi individuaalsel juhendamisel.</p> <p>Väljendab end suhtlusolukordades ebaselgelt, vastab küsimustele lühivastustega.</p> <p>Vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi; vajab õpetaja individuaalset juhendamist.</p> <p>Avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta suunavate küsimuste abil.</p> <p>Annab küsimuste toel edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja</p>	<p>Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi.</p> <p>Väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid.</p> <p>Vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi. Vajab suunavaid küsimusi.</p> <p>Avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta</p> <p>Annab küsimuste toel arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala,</p>	<p>Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi, arutleb teksti üle.</p> <p>Väljendab end erinevates suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt: palub, küsib, selgitab, keeldub, vabandab, tänab; vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ning lühivastuseid.</p> <p>Vaatleb sihipäraselt, kirjeldab eesmärgipäraselt nähtut, eset, olendit, olukorda, märkab erinevusi ja sarnasusi. Tegutseb iseseisvalt</p> <p>Avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta põhjendades oma seisukohta.</p> <p>Annab arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala,</p>

<p>Leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu.</p> <p>Esitab luuletust peast.</p>	<p><u>Kõnelemine</u> Selge häälduse jälgimine teksti esitades (tempo, hääletugevus, intonatsioon).</p> <p>Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) ja viisakusväljendite valik suhtlemisel.</p> <p>Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.</p> <p>Sõnavara arendamine: sõnatähduse selgitamine ja täpsustamine, aktiivse sõnavara laiendamine, lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine. Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.</p> <p>Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste</p>	<p>teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi individuaalsel juhendamisel.</p> <p>Jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu; jutustamisel kasutab kaaslase või õpetaja abi.</p> <p>Eksib lähedase ja vastandtähendusega sõnade kasutamisel.</p> <p>Esitab luuletust peast vigadega, väheilmekalt.</p>	<p>pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi.</p> <p>Jutustab loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu.</p> <p>Leiab väljendamiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu.</p> <p>Esitab luuletust peast ilmekalt, tehes üksikuid vigu või veatult, aga vähese ilmekusega.</p>	<p>pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse sisu; koostab kuuldu/loetu põhjal skeemi/kaardi.</p> <p>Jutustab emotsionaalselt ja kasutades rikkalikku sõnavara loetust ja läbielatud sündmusest; jutustab pildiseeria, tugisõnade, märksõnaskeemi ja küsimuste toel; mõtleb jutule alguse ja lõpu.</p> <p>Leiab väljendamiseks erinevaid lähedase ja vastandtähendusega sõnu.</p> <p>Esitab luuletust peast ilmekalt ja veatult.</p>
---	---	---	--	--

	<p>seisukohtade otsimine, kaaslaste arvamuse küsimine.</p> <p>Mõtete väljendamine terviklausetena. Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.</p> <p>Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.</p> <p>Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil. Dramatiseeringu, luuletuse ja dialoogi ilmeka ning mõtestatud esitamine.</p> <p>Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</p>			
<p>Lugemine Loeb lüüsi ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti.</p>	<p><u>Lugemine</u> Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).</p>	<p>Loeb ja mõistab häälega või endamisi loetud teksti sisu osaliselt, vajab õpetajapoolset abi suunavate küsimuste näol; mõistab lihtsat plaani, tabelit,</p>	<p>Loeb nii häälega kui ka endamisi lüüsi ja teksti mõistes; mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi, kaarti. Teeb üksikuid vigu.</p>	<p>Loeb nii häälega kui ka endamisi lüüsi ja teksti mõistes; mõistab plaani, tabelit, diagrammi, kaarti.</p>

<p>Loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga.</p> <p>Töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel.</p> <p>Vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta.</p> <p>Eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu.</p> <p>Tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja.</p> <p>On lugenud läbi vähemalt neli lasteraamatut, oskab nimetada tegelasi ja jutustada loetu sisust.</p> <p>Teab nimetada tuntumaid lastekirjanikke.</p>	<p>Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Ladus ja automatiseerunud lugemine. Oma ja kaaslaste lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.</p> <p>Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.</p>	<p>diagrammi, kaarti individuaalsel juhendamisel.</p> <p>Loeb õpitud teksti ette tehes vigu.</p> <p>Töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel kasutades abi.</p> <p>Vastab loetu kohta suulistele küsimustele abiga ja lühikestele kirjalikele küsimustele vastates eksib</p> <p>Eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu õpetaja abiga. Eksib jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna või kirja ära tundmisel.</p> <p>On lugenud läbi vähemalt neli lasteraamatut, oskab nimetada tegelasi . Jutustab suunavate küsimuste abil.</p> <p>Nimetab tuntumaid lastekirjanikke õpetaja abiga.</p>	<p>Loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga.</p> <p>Töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel.</p> <p>Vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta.</p> <p>Eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu. Eksib mõnikord.</p> <p>Tunneb enamasti ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja.</p> <p>On lugenud läbi vähemalt neli lasteraamatut, oskab nimetada tegelasi ja jutustada loetu sisust;</p> <p>Nimetab tuntumaid lastekirjanikke.</p>	<p>Loeb eakohase teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga.</p> <p>Töötab tekstiga iseseisvalt eakohaste juhiste alusel.</p> <p>Vastab suulistele ja kirjalikele küsimustele loetu kohta põhjendades vastuseid.</p> <p>Eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu.</p> <p>Tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna, kirja; oskab oma vastust põhjendada.</p> <p>On lugenud läbi vähemalt neli lasteraamatut, oskab nimetada tegelasi ja jutustada loetu sisust, arutleb loetu üle.</p> <p>Nimetab tuntumaid lastekirjanikke ja teab mõnda nende kirjutatud raamatut.</p>
---	--	--	--	--

	<p>Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine. Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi. Töö tekstiga: tekstist õpitavate keelendite, sünonüümide, otsese ja ülekantud tähendusega sõnade leidmine. Õpiku sõnastiku iseseisev kasutamine. Teksti jaotamine osadeks ning tekstiosade pealkirjastamine. Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine. Loole alguse ja lõpu mõtlemine. Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine. Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine. Riimuvate sõnade leidmine. Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades. Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu</p>			
--	--	--	--	--

	<p>andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine. Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.</p> <p>Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri</p> <p>Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.</p>			
<p>Kirjutamine</p> <p>Kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga.</p> <p>Kirjutab ära kirja õigesti; paigutab teksti korrektselt paberile või arvutis, vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt.</p> <p>Valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset; märgib kirjas</p>	<p>Kirjutamine</p> <p><u>Kirjatehnika</u></p> <p>Kirjutamistehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.</p> <p>Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine).</p> <p>Teksti ära kirja tahvlilt ja õpikust. Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi. Oma kirjavea parandamine. Etteütlemise</p>	<p>Kasutab kirjutades enamasti õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga, kirjakalle ebaühtlane.</p> <p>Kirjutab tahvlilt või õpikust ära tehes vigu; täidab õpilaspäevikut ja paigutab tööd näidise järgi lehele õpetaja juhendamisel.</p> <p>Teab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna,</p>	<p>Kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga.</p> <p>Kirjutab tahvlilt või õpikust ära tehes üksikuid vigu; täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja paigutab teksti korrektselt paberile.</p> <p>Valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna,</p>	<p>Kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid, kirjutab loetava käekirjaga ja ühtlase kaldega.</p> <p>Kirjutab tahvlilt või õpikust ära; täidab õpilaspäevikut iseseisvalt ja nõuetekohaselt ning paigutab teksti korrektselt paberile.</p> <p>Valdab eesti häälikkirja aluseid ja õpitud keelendite õigekirja: eristab häälikut ja tähte täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna,</p>

<p>häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu.</p> <p>Märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöördõnade õpitud lõppe ja tunnuseid.</p> <p>Teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses.</p> <p>Kirjutab suure algustähega lause alguse, inimeste- ja loomade nimed ning õpitud kohanimed.</p> <p>Piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi.</p> <p>Kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (30–40 sõna).</p>	<p>järgi kirjutamine. Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine. Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.</p> <p><u>Õigekiri</u></p> <p>Tähestiku järjekord.</p> <p>Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri. Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri. <i>k, p, t s-i ja h</i> kõrval. <i>i ja j</i> õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes). <i>h</i> sõna alguses.</p> <p>Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.</p> <p>Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes.</p> <p>Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes.</p> <p>Poolitamise harjutamine.</p> <p>Liitsõna.</p> <p>Nimi-, omadus- ja tegusõna. Ainsus ja mitmus.</p> <p>Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel. Mitmuse nimetava ning <i>sse</i>-lõpulise</p>	<p>lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu; teeb eelpool nimetatud keelendite kasutamisel rohkesti vigu.</p> <p>Teeb kaashäälikuühendi märkimisel õpitud sõnades mitmeid vigu, eksib sulghääliku kirjutamisel omandatud oma- ja võõrsõnade alguses; eksib käänd- ja pöördõnade õpitud lõppude ja tunnuste märkimisel korduvalt.</p> <p>Teab võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku juhendamisel ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses õpetaja abiga.</p> <p>Kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed tehes vigu.</p>	<p>lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu; teeb eelpool nimetatud keelendite kasutamisel üksikuid vigu.</p> <p>Märgib õpitud sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse; märgib enamasti kirjas õigesti käänd- ja pöördõnade õpitud lõppe ja tunnuseid.</p> <p>Teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestik- järjestuses.</p> <p>Kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed.</p>	<p>lauset; märgib kirjas häälikuid õigesti; eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid; kirjutab õigesti asesõnu.</p> <p>Märgib sõnades õigesti kaashäälikuühendit; kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusse ja omandatud võõrsõnade algusse; märgib kirjas õigesti käänd- ja pöördõnade õpitud lõppe ja tunnuseid.</p> <p>Teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab erinevaid sõnastikke ja koostab loendeid tähestikjärjestuses.</p> <p>Kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning tuntumad kohanimed.</p>
--	---	---	---	--

<p>Koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.</p> <p>Kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile.</p>	<p>sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus. Olevik ja minevik. Pöördelõppude õigekirjutus. Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus). Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause. Lause lõpumärgid. Koma kasutamine loetelus; <i>et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui</i> puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua. Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine. Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine. <u>Tekstiloom</u> Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek. Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.</p>	<p>Eksib lause piiritlemisel, teeb mitmeid vigu lauselõpumärkide kasutamisel.</p> <p>Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti tehes mitmeid vigu ja kontrollib kirjutatut (30-40 sõna).</p> <p>Koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja näidise toel ja õpetaja individuaalsel juhendamisel; kirjutab loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel kasutades, kuid vajab põhjalikku individuaalset juhendamist.</p> <p>Õpetaja abiga kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile, teeb vigu.</p>	<p>Piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi.</p> <p>Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti tehes üksikuid vigu ja kontrollib kirjutatut (30-40 sõna).</p> <p>Koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja näidise toel; kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.</p> <p>Kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile. Teeb üksikuid vigu.</p>	<p>Piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi, oskab oma valikut põhjendada.</p> <p>Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses ja kontrollib kirjutatut (30-40 sõna)</p> <p>Koostab kutse, õnnitluse, teate, e-kirja; kirjutab loovtöid kasutades piltlikke väljendeid ja rikkalikku sõnavara (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.</p> <p>Kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga eakohaseid tekste vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile.</p>
---	--	--	--	--

	<p>Loovtöö kirjutamine (vaba jutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu). Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.</p> <p>Sündmusest ja loomast kirjutamine.</p> <p>Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.</p> <p>Kirja kirjutamine.</p> <p>Oma kirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.</p>			
--	--	--	--	--

II kooliaste

II kooliastme õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- 1) suhtleb eesmärgipäraselt ning valib kontekstile vastava suhtluskanali;
- 2) oskab teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet;
- 3) tunneb põhilisi tekstiliike ning oskab õpi- ja elutarbelisi tekste eesmärgipäraselt kasutada;
- 4) oskab luua õppetööks ja eluks vajalikke tekste ning neid korrekselt vormistada;
- 5) tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise põhietappe ning oskab neid rakendada;
- 6) tunneb eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
- 7) oskab kasutada ÕSi ja teisi õigekeelsusallikaid.

Suuline ja kirjalik suhtlus

6. klassi lõpetaja:

- 1) valib sobiva suhtluskanali;
- 2) leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;
- 3) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi;
- 4) võtab loetut ja kuuldu lühidalt kokku nii suulises kui ka kirjalikus vormis.

Teksti vastuvõtt

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb õpitud tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediatekste) ning nende kasutamise võimalusi;
- 2) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 3) võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtteid;
- 4) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.

Tekstiloomed

6. klassi lõpetaja:

- 1) leiab tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ning internetist;
- 2) tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe;
- 3) tunneb kirjutamise põhietappe;
- 4) jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrekselt;
- 5) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- 6) kirjutab eesmärgipäraselt omaloomingulisi töid;
- 7) avaldab viisakalt ning olukorda sobivalt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis;
- 8) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ning seostades.

Õigekeelsus ja keelehoole

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
- 2) moodustab ning kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid, ja lihtsamaid liitlauseid;
- 3) kontrollib õigekeelsussõnaraamatust sõna tähendust ja õigekirja;
- 4) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsis.

Eesti keele ja kirjanduse ainekava 4. klass

5 tundi nädalas, kokku 175 tundi

Õppetulemused	Õpisisu	Algtase	Kesktaase	Kõrgtase
<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi.</p> <p>Jutustab kuuldu teksti ümber.</p> <p>Esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi.</p> <p>Väljendab oma arvamust, annab infot arusaadavalt edasi.</p> <p>Leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi.</p> <p>Esitab peast ilukirjandusteksti omal valikul, loeb rolliteksti.</p>	<p>Suuline ja kirjalik suhtlus</p> <p>Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine.</p> <p>Juhendi järgimine ja kuuldu põhjal tegutsemine.</p> <p>Kuuldud teksti ümberjutustamine.</p> <p>Lavastuse, kuuldu proosa-, luule- ja ainetekstide sisu ümberjutustamine. Õpetaja ettelugemise järel (ainealane tekst, lõikhaaval) oluliste mõistete ja seoste leidmine.</p> <p>Kuuldu kohta täpsustavate küsimuste esitamine. Esitatud küsimuste mõistmine ja küsimustele vastamine.</p> <p>Loetu ja kuuldu kohta arvamuse avaldamine ja seisukoha põhjendamine, näite toomine tekstist. Kaaslaste arvamuse küsimine. Suulises keelekasutuses kirjakeele põhinormingute järgimine eakohasel viisil. Mõtete väljendamine selgelt ja arusaadavalt, mõtte lõpuleviimine ja mõtete omavaheline seostamine.</p> <p>Rühmavestlus etteantud teemal, vestluse tulemuse esitlus.</p>	<p>Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi individuaalsel juhendamisel ja annab lühidalt edasi kuuldu sisu, mille käigus esineb mitmeid ebatäpsusi.</p> <p>Esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi; õpetaja abiga.</p> <p>Väljendab oma arvamust, kuid esineb raskusi teemas püsimisega, info edastamisel esineb ebatäpsusi.</p> <p>Leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kuid vajab õpetaja abi.</p> <p>Esitab luuletust või rolliteksti peast vigadega, ilmetult.</p> <p>Annab juhiste alusel kaaslasele tagasisidet, vajab õpetaja abi.</p>	<p>Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi ja annab lühidalt edasi kuuldu sisu, esineb üksikuid ebatäpsusi.</p> <p>Esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi, märksõnade abil.</p> <p>Väljendab oma arvamust, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt.</p> <p>Leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi;</p> <p>Esitab luuletust või rolliteksti peast vigadega, ilmetult.</p> <p>Annab juhiste alusel kaaslasele tagasisidet suunavate küsimuste toel.</p>	<p>Kuulab mõtestatult eakohast teksti, toimib saadud sõnumi või juhendite järgi, arutleb teksti ja kuuldu sisu üle.</p> <p>Esitab kuuldu ja nähtu kohta küsimusi.</p> <p>Väljendab oma arvamust ja oskab seda põhjendada, annab infot edasi selgelt ja ühemõtteliselt.</p> <p>Leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku vormi;</p> <p>Esitab luuletust või rolliteksti peast ilmekalt ja veatult.</p> <p>Annab juhiste alusel kaaslasele tagasisidet.</p>

<p>Annab juhiste alusel kaaslasele tagasisidet.</p>	<p>Rühmareeglite kokkuleppimine, sobiva koostöövormi valimine. Kõnelemisel kaaslase mõtete ümbersõnastamine, enda mõtete lisamine. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele, mida). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Dialoogi ja dramatiseeringu esitamine. Rollimäng. Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.</p>			
<p>Teksti vastuvõtt Otsib teavet tundmatute sõnade kohta, selgitab nende tähendust.</p> <p>Valdab lihtsamaid lugemistehnikaid, eesmärgistab lugemist.</p> <p>Kirjeldab tarbe- ja ilukirjandusteksti peamisi erinevusi.</p>	<p>Teksti vastuvõtt Tundmatu sõna tähenduse leidmine õpiku sõnastikust ja Sõnaveebist. Tähenduse selgitamine.</p> <p>Lugemiseks valmistumine, lugemise eesmärgistamine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, korduv ülelugemine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Lugemist hõlbustavad võtted. Lause, lõigu ning tervikteksti mõistmine ja ümberjutustamine.</p>	<p>Otsib teavet tundmatute sõnade kohta, nende tähenduse selgitamisel vajab suunavaid küsimusi ja õpetaja abi.</p> <p>Valdab lihtsamaid lugemistehnikaid, eesmärgistab lugemist; teeb vigu.</p> <p>Kirjeldab tarbe- ja ilukirjandusteksti peamisi erinevusi; vajab õpetaja abi.</p>	<p>Otsib teavet tundmatute sõnade kohta, nende tähenduse selgitamisel vajab suunavaid küsimusi.</p> <p>Valdab lihtsamaid lugemistehnikaid, eesmärgistab lugemist.</p> <p>Kirjeldab tarbe- ja ilukirjandusteksti peamisi erinevusi.</p>	<p>Otsib teavet tundmatute sõnade kohta, selgitab nende tähendust.</p> <p>Valdab veatult lihtsamaid lugemistehnikaid, eesmärgistab lugemist.</p> <p>Kirjeldab tarbe- ja ilukirjandusteksti peamisi erinevusi; oskab tuua näiteid.</p>

<p>Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi ja leiab tekstist vajalikku infot.</p> <p>Nimetab ilukirjanduse põhiliike, proosa, luule, draama, ja nende tunnuseid.</p> <p>Nimetab rahvaluule põhiliike ja nende tunnuseid.</p> <p>Tutvustab loetud proosateose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust; kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise aega, kohta ja tegelasi.</p> <p>Kirjeldab luuletuse meeleolu, aega, kohta.</p> <p>Esitab ilukirjandusteksti mõtestatult.</p> <p>Leiab vajaliku või huvipakkuva raamatu.</p>	<p>Tarbeteksti ja ilukirjandusteksti eesmärgi ja lugemise eripära. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, remarkide, üksiksõnade jm alusel. Enne lugemist olemasolevate teemakohaste teadmiste ja kogemuste väljaselgitamine, oma küsimuste esitamine ning uute teadmiste vastu huvi äratamine (mida tean, mida tahaksin teada). Ilukirjandustekst, kujundlik keelekasutus. Ilukirjanduse põhiliigid: luule, proosa, draama, nende erijooned. Jutustava teksti vastuvõtt. Süžee, sündmuste toimumise koht, aeg ja tegelased, käivitav sündmus, lahendus. Sündmuste järjekorra edasi edasiandmine. Arutlemine tekstis käsitletud teema, tegelaste motiivide üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine tekstinäidete toel. Küsimustele vastamine tekstinäidete või oma sõnadega. Loetava kohta märkmete, märksõnaskeemi, kava ja küsimuste koostamine. Loetud teksti dramatiseering õpetaja juhiste toel. Luuletuse teema määratlemine, aja ja koha kirjeldamine, meeleolu</p>	<p>Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi ja leiab tekstist vajalikku infot; vajab õpetaja abi.</p> <p>Nimetab ilukirjanduse põhiliike, proosa, luule, draama, ja nende tunnuseid; õpetaja abiga.</p> <p>Nimetab rahvaluule põhiliike ja nende tunnuseid; õpetaja abiga.</p> <p>Tutvustab loetud proosateose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust; kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise aega, kohta ja tegelasi; teeb vigu, vajab õpetaja abi.</p> <p>Kirjeldab luuletuse meeleolu, aega, kohta; suunavate küsimuste ja õpetaja abiga. Esitab ilukirjandusteksti mõtestatult; tehes rohkelt vigu.</p>	<p>Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi ja leiab tekstist vajalikku infot; suunavate küsimuste toel.</p> <p>Nimetab ilukirjanduse põhiliike, proosa, luule, draama, ja nende tunnuseid.</p> <p>Nimetab rahvaluule põhiliike ja nende tunnuseid.</p> <p>Tutvustab loetud proosateose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust; kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise aega, kohta ja tegelasi; teeb üksikuid vigu.</p> <p>Kirjeldab luuletuse meeleolu, aega, kohta; suunavate küsimuste abil.</p> <p>Esitab ilukirjandusteksti mõtestatult; tehes üksikuid vigu.</p>	<p>Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele tekstinäidete või oma sõnadega, koostab teksti kohta küsimusi ja leiab tekstist vajalikku infot; oskab infot analüüsida.</p> <p>Nimetab ilukirjanduse põhiliike, proosa, luule, draama, ja nende tunnuseid; oskab tuua näiteid.</p> <p>Nimetab rahvaluule põhiliike ja nende tunnuseid; oskab tuua näiteid.</p> <p>Tutvustab loetud proosateose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust; kirjeldab teksti põhjal sündmuste toimumise aega, kohta ja tegelasi.</p> <p>Kirjeldab luuletuse meeleolu, aega, kohta; oskab analüüsida ja arutleda.</p> <p>Esitab ilukirjandusteksti mõtestatult ja ilmekalt.</p>
--	---	---	--	---

<p>On läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost (raamatut).</p> <p>Tutvustab loetud raamatut kaaslastele, annab loetule hinnangu ning põhjendab seda.</p>	<p>kirjeldamine. Luuletuse ja proosateksti mõtestatud esitamine (meeleolu, laad). Vajaliku ja huvipakkuva raamatu leidmine kataloogi või e-otsingut kasutades. Loetud raamatu sisu ja tegelaste tutvustamine ja lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja põhjendamine. Rahvaluule põhiliikide ära tundmine ja tunnuste nimetamine: muinasjutt, muistend, lühivormid (mõistus, vanasõna, anekdoot).</p>	<p>Leiab vajaliku või huvipakkuva raamatu õpetaja abiga.</p> <p>On läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjandusteost; tutvustab kirjandusteose sisu ja tegelasi ning jutustab loetust õpetaja abiga.</p> <p>Tutvustab loetud raamatut kaaslastele, annab loetule hinnangu õpetaja abiga.</p>	<p>Leiab vajaliku või huvipakkuva raamatu.</p> <p>On läbi lugenud 4 eakohast väärtkirjandusteost; tutvustab loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust.</p> <p>Tutvustab loetud raamatut kaaslastele, annab loetule hinnangu.</p>	<p>Leiab vajaliku või huvipakkuva raamatu; oskab põhjendada.</p> <p>On läbi lugenud vähemalt 4 eakohast väärtkirjandusteost ; tutvustab põhjalikult loetud kirjandusteose sisu ja tegelasi ning arutleb loetu üle.</p> <p>Tutvustab loetud raamatut kaaslastele, annab loetule hinnangu ning põhjendab seda.</p>
<p>Tekstiloome Jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest.</p> <p>Jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel.</p> <p>Kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga jutustava teksti.</p>	<p>Tekstiloome Ümberjutustamine ja ümberjutustuse kirjutamine: tekstilähedane, valikuline (mõne tegelase vaatepunktist), kokkuvõtlik, loov. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamise või asendamisega. Ümberjutustus kavapunktide, märksõnade ja küsimuste toel. Aheljutustamine. Fantaasialoo, muinasjutu või muistendi kirjutamine. Lühemate tarbetekstide kirjutamine: seletus- ja veenmiskiri, e-kiri, teade. Kirja</p>	<p>Jutustab ja kirjutab loetust ja läbielatud sündmusest, annab omapoolse hinnangu kasutades kaaslaste või õpetaja abi.</p> <p>Jutustab kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel, kasutab kaaslaste või õpetaja abi.</p> <p>Kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga jutustava teksti; vajab õpetaja abi.</p>	<p>Jutustab ja kirjutab loetust, läbielatud sündmusest ning annab omapoolse hinnangu.</p> <p>Jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel.</p> <p>Kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga jutustava teksti;</p>	<p>Jutustab ja kirjutab ning annab omapoolse hinnangu läbielatud sündmusest. kasutades rikkalikku sõnavara.</p> <p>Jutustab tekstilähedaselt, kokkuvõtlikult kavapunktide järgi, märksõnaskeemi ja küsimuste toel kasutades laiendatud lauseid, võrdlusi ja rikkalikku sõnavara.</p>

<p>Kirjutab lühema tarbeteksti vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile.</p> <p>Tunneb kirjutatavate teksti ülesehitust ja vormistustavasid.</p> <p>Kirjutab eakohase pikkusega loovjutte küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.</p> <p>Tunneb protsesskirjutamise etappe, täiendab oma tööd tagasiside põhjal.</p> <p>Rakendab omandatud keeleteadmisi teksti kirjutamisel ja toimetamisel.</p> <p>Keeleteadlikkus Kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi ja kaashäälikuühendi reeglit ja erandeid.</p>	<p>esitav osa ja taustaosa.</p> <p>Juhendavate tekstide kirjutamine: retsept, juhend või reeglistik. Kiri, ümbriku vormistamine.</p> <p>Protsesskirjutamine: kirjutamiseks valmistumine (märksõnad, idee- või mõtteskeem, sündmuste kaart), mustandite kirjutamine, tagasiside põhjal töö täiendamine, toimetamine, viimistlemine, avaldamine.</p> <p>Keeleteadlikkus Häälikuõpetus ja õigekiri Helilised ja helitud häälikud. Liidete <i>-gi</i> ja <i>-ki</i> õigekiri.</p>	<p>Kirjutab lühema tarbeteksti vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile; tehes vigu õpetaja abiga.</p> <p>Tunneb kirjutatavate teksti ülesehitust ja vormistustavasid; vajab individuaalset juhendamist.</p> <p>Kirjutab loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria toel, kuid vajab individuaalset juhendamist.</p> <p>Tunneb protsesskirjutamise etappe, täiendab oma tööd tagasiside põhjal, vajab individuaalset juhendamist.</p> <p>Rakendab omandatud keeleteadmisi teksti kirjutamisel ja toimetamisel. Vajab individuaalset juhendamist</p> <p>Kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi ja kaashäälikuühendi reeglit ja</p>	<p>Kirjutab lühema tarbeteksti vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile; tehes üksikuid vigu.</p> <p>Tunneb kirjutatavate teksti ülesehitust ja vormistustavasid.</p> <p>Kirjutab eakohase pikkusega loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria toel.</p> <p>Tunneb protsesskirjutamise etappe, täiendab oma tööd tagasiside põhjal.</p> <p>Rakendab omandatud keeleteadmisi teksti kirjutamisel ja toimetamisel.</p> <p>Kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi ja kaashäälikuühendi reeglit ja erandeid; teeb üksikuid vigu</p>	<p>Kirjutab nii koolis kui ka igapäevaelus käsitsi ja arvutiga jutustava teksti; kasutades laiendatud lauseid, võrdlusi ja rikkalikku sõnavara.</p> <p>Kirjutab lühema tarbeteksti vastavalt kirjutamise eesmärgile, funktsioonile ja adressaadile; kasutades laiendatud lauseid.</p> <p>Tunneb kirjutatavate teksti ülesehitust ja vormistustavasid; oskab iseseisvalt kasutada.</p> <p>Kirjutab loovtöid kasutades rikkalikku sõnavara (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria toel.</p> <p>Tunneb protsesskirjutamise etappe, täiendab oma tööd tagasiside põhjal, kasutades rikkalikku sõnavara</p> <p>Rakendab omandatud keeleteadmisi teksti kirjutamisel ja toimetamisel.</p>
---	--	--	---	---

<p>Järgib kirjutamisel õpitud häälikuõigekirjareegleid.</p> <p>Eristab liitsõna täiend- ja põhiosa, liitsõna ja liitega sõna, aimab liitsõna tähendust täiend- ja põhiosa põhjal.</p> <p>Selgitab sõna tähendust sõnastiku tähendussetuse ja näidislausete põhjal.</p> <p>Järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid.</p> <p>Eristab sõna liike.</p> <p>Oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses ning kasutada jaatavat ja eitavat kõnet tekstis.</p> <p>Oskab määrata lauseliikmeid ja teab nende ülesannet lauses.</p> <p>Moodustab ja kirjavahemärgistab lauseid õpitu piires korrektselt.</p>	<p>Täis- ja kaashäälikuühend. Kaashäälikuühendi õigekiri, sulghäälik sõna keskel.</p> <p>Tähtede <i>i</i> ja <i>j</i> õigekiri tegijanimedes ja liitsõnades.</p> <p><u>Sõnavaraõpetus</u></p> <p>Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, täiendi funktsioon liitsõnas. Liitsõna tähendus.</p> <p>Liitsõna ja liitega sõna erinevused.</p> <p>Sõna tähenduse selgitamine oma sõnadega sõnastiku tähendussetuse ja näidislausete põhjal (nii raamatu- kui ka veebivariandist).</p> <p><u>Vormiõpetus</u></p> <p>Sõnaliigid ja nende funktsioon. Tegusõna. Jaatava ja eitava kõne kasutamine tekstis. Tegusõna pöörde, tegusõna pööramine ainsuses ja mitmuses.</p> <p>Käändsõna. Käändsõnad: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna. Käändsõna arv, ainsus ja mitmus.</p> <p>Muutumatud sõnad: mäarsõnad, hüüdsõnad, sidesõnad, kaassõnad.</p> <p><u>Lauseõpetus</u></p> <p>Lause ja lauseliikmed. Alus, öeldis, sihitis määrus ja nende ülesanne lauses kui tervikus.</p>	<p>erandeid; teeb vigu vajab õpetaja abi.</p> <p>Järgib kirjutamisel õpitud häälikuõigekirjareegleid; kuid teeb rohkelt vigu.</p> <p>Eristab liitsõna täiend- ja põhiosa, liitsõna ja liitega sõna, aimab liitsõna tähendust täiend- ja põhiosa põhjal; vajab individuaalset juhendamist.</p> <p>Selgitab sõna tähendust sõnastiku tähendussetuse ja näidislausete põhjal; vajab individuaalset juhendamist.</p> <p>Järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; teeb kirjutades vigu.</p> <p>Eristab sõna liike õpetaja abiga, teeb vigu.</p> <p>Oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses ning kasutada jaatavat ja eitavat kõnet tekstis; teeb vigu.</p>	<p>Järgib kirjutamisel õpitud häälikuõigekirjareegleid; teeb üksikuid vigu.</p> <p>Eristab liitsõna täiend- ja põhiosa, liitsõna ja liitega sõna, aimab liitsõna tähendust täiend- ja põhiosa põhjal; teeb üksikuid vigu.</p> <p>Selgitab sõna tähendust sõnastiku tähendussetuse ja näidislausete põhjal; teeb üksikuid vigu.</p> <p>Järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; teeb kirjutades üksikuid vigu.</p> <p>Eristab sõna liike õpetaja abiga, teeb üksikuid vigu.</p> <p>Oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses ning kasutada jaatavat ja eitavat kõnet tekstis; teeb üksikuid vigu.</p>	<p>Kasutab laiendatud lauseid ja rikkalikku sõnavara.</p> <p>Kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi ja kaashäälikuühendi reeglit ja erandeid; kirjutab veatult.</p> <p>Järgib kirjutamisel õpitud häälikuõigekirjareegleid; kirjutab veatult.</p> <p>Eristab liitsõna täiend- ja põhiosa, liitsõna ja liitega sõna, aimab liitsõna tähendust täiend- ja põhiosa põhjal.</p> <p>Selgitab sõna tähendust sõnastiku tähendussetuse ja näidislausete põhjal.</p> <p>Järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; kirjutab veatult.</p> <p>Eristab ja nimetab sõna liike.</p>
---	---	---	--	---

	Lihtsamad lause laiendamise võimalused.	Oskab määrata lauseliikmeid ja teab nende ülesannet lauses; teeb vigu vajab individuaalset juhendamist. Moodustab ja kirjavahemärgistab lauseid õpitu piires korrektselt. Teeb vigu.	Oskab määrata lauseliikmeid ja teab nende ülesannet lauses; teeb üksikuid vigu. Moodustab ja kirjavahemärgistab lauseid õpitu piires korrektselt. Teeb üksikuid vigu.	Oskab pöörata tegusõnu ainsuses ja mitmuses ning kasutada jaatavat ja eitavat kõnet tekstis. Oskab määrata lauseliikmeid ja teab nende ülesannet lauses; kirjutab veatult. Moodustab ja kirjavahemärgistab lauseid õpitu piires korrektselt.
<p>Kasutab õigeid kirjatähtede tähekujusid ja seoseid.</p> <p>Kirjutab tahvlilt või õpikust ära; täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut.</p> <p>Koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate.</p> <p>Kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil.</p>	<p>Kirjutamine <u>Kirjatehnika</u> Kirjatähtede kordamine. Näidise järgi kirjatöö paigutamine vihiku lehele, kiriapaberile; kuupäeva kirjutamine.</p> <p><u>Kirjalik tekstiloom</u> Kutse, õnnitluse ja teate koostamine Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel. Loovtöö skeemi, kaardi toel.</p> <p><u>Õigekeelsus</u> Täis- ja kaashäälikuühend suluta kaashääliku pikkus <i>k, p, t s-i</i> ja <i>h</i> kõrval;</p>	<p>Kasutab õigeid kirjatähtede tähekujusid ja seoseid; käekiri ebaühtlane.</p> <p>Kirjutab tahvlilt või õpikust ära, täidab õpilaspäevikut ja kujundab vihikut; õpetaja abiga.</p> <p>Koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate; teeb vigu.</p> <p>Kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria toel, kuid vajab individuaalset juhendamist.</p>	<p>Kasutab õigeid kirjatähtede tähekujusid ja seoseid.</p> <p>Kirjutab tahvlilt või õpikust ära, täidab õpilaspäevikut ja kujundab vihikut; teeb üksikuid vigu.</p> <p>Koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate; teeb üksikuid vigu.</p> <p>Kirjutab loovtöid (k.a ümberjutustusi) küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria toel.</p>	<p>Kasutab õigeid kirjatähtede tähekujusid ja seoseid; käekiri ühtlane ja õige kaldega.</p> <p>Kirjutab tahvlilt või õpikust ära, täidab õpilaspäevikut ja kujundab vihikut; mõtleb loovalt kasutab rikkalikku sõnavara.</p> <p>Koostab iseseisvalt kutse, õnnitluse ja teate.</p> <p>Kirjutab loovtöid kasutades rikkalikku sõnavara (k.a ümberjutustusi) küsimuste,</p>

<p>Kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse.</p> <p>Alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti, hüüu- või küsimärgiga.</p> <p>Kasutab suurt algustähte nimedes.</p> <p>Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi.</p>	<p><i>i</i> ja <i>j</i> silbi alguses, <i>h</i> sõna alguses.</p> <p>Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.</p> <p>Lauseliik ja lõpumärk</p> <p>Koma <i>et, sest, aga, kuid</i> ees</p> <p>Suur algustäht kohanimes.</p> <p>Sõnade lõpu õigekiri <i>-d</i> (mida teed?), <i>-te</i> (mida teete?), <i>-sse</i> (kellesse? millesse?), <i>-ga</i> (kellega? millega?), <i>-ta</i> (kellela? milleta?).</p> <p><i>ma, sa, ta, me, te, nad</i> õigekiri.</p> <p>Etteütlus õpitud keelendite ulatuses 20–25 sõna.</p>	<p>Kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade aja omandatud võõrsõnade algusesse, esineb vigu.</p> <p>Alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti, hüüu- või küsimärgiga; teeb vigu.</p> <p>Kasutab suurt algustähte nimedes, teeb vigu.</p> <p>Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti tehes vigu kontrollimisel vajab õpetaja juhendamist</p>	<p>Kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade aja omandatud võõrsõnade algusesse, esineb üksikuid vigu.</p> <p>Alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti, hüüu- või küsimärgiga; teeb üksikuid vigu.</p> <p>Kasutab suurt algustähte nimedes, teeb üksikuid vigu.</p> <p>Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti tehes üksikuid vigu. Kontrollib kirjutatud näidise järgi.</p>	<p>tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria toel.</p> <p>Kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade aja omandatud võõrsõnade algusesse.</p> <p>Alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti, hüüu- või küsimärgiga.</p> <p>Kasutab suurt algustähte nimedes, kirjutab veatult</p> <p>Kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti veatult. Kontrollib kirjutatud näidise järgi.</p>
--	--	--	---	--

Eesti keel 5. klass

ÕPITULEMUS	ÕPPESISU	HINDAMINE Algtase/teadmine	HINDAMINE Kesktaase/rakendamine	HINDAMINE Kõrgtaase/arutlemine
Suuline ja kirjalik suhtlus				
Oskab olukorrale vastava suhtluskanali valida. Väljendab end suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes;	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslastega, täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ja kirjalikus tekstis. Teabe ja abi küsimine erinevates suhtluskanalites ja -olukordades. Sobiva formaadi ja kanali valimine. Vahepealne vestlus, telefonivestlus, e-kiri. Telefonivestluse alustamine ja lõpetamine.	Valib juhendamise toel suhtluskanali, kuid suhtlusolukorras võib siiski eksida.	Valib juhendamise toel suhtluskanali ja väljendab end erinevates suhtlusolukordades arusaadavalt.	Valib iseseisvalt sobiva suhtluskanali. Väljendab end erinevates suhtlusolukordades selgelt ja arusaadavalt.
Lahendab probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös. Avaldab viisakalt ja olukorrast lähtuvalt arvamust, sõnastab väite ja järelduse.	Suuline arvamuse avaldamine etteantud teema piires, vastulausele reageerimine, seisukohast loobumine. Väite põhjendamine.	Leiab koos partneri või rühmaga kindla tegevuskava alusel vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi.	Koostab koos partneri või rühmaga vähese juhendamise abil tegevuskava ning leiab vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi.	Leiab koos partneri või rühmaga iseseisvalt koostatud tegevuskava alusel vastuseid keskmise raskusega probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi.

Esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid.	Kaasõpilase ja õpetaja või muu suulise teksti eesmärgistatud kuulamine. Suuline arvamuseavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse avaldamine, väite esitamine ja selle põhjendamine. Kuuldu põhjal järelduse sõnastamine suuliselt või kirjalikult.	Esitab analoogia alusel kuuldu või loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid.	Esitab kuuldu või loetu kohta erineva raskusastmega küsimusi ning annab hinnanguid.	Esitab kuuldu või loetu kohta selgelt eristatava raskusastmega küsimusi ning annab põhjendatud hinnanguid.
Teksti vastuvõtt				
Tunneb konspekteerimise võtteid, teeb lugedes või kuulates märkmeid, koostab skeeme. Oskab sõnastada lugemise, vaatamise, kuulamise eesmärgi ja teeb eesmärgist lähtuva kokkuvõtte.	Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine. Konspekteerimise võtted ja märkmete tegemine. Pliiatsiga lugemine, teabe rühmitamine skeemi, märksõnade jm alusel.	Loeb, kuulab ja vaatab eesmärgist lähtuvalt. Tunneb konspekteerimise peamisi võtteid.	Loeb, kuulab ja vaatab eesmärgist lähtuvalt. Tunneb konspekteerimise võtteid.	Loeb, kuulab ja vaatab eesmärgist lähtuvalt. Tunneb ja rakendab konspekteerimise võtteid.
Analüüsib teksti väljenduslaadi lähtuvalt kasutusvaldkonnast ja suhtlusolukorrast;	Teksti analüüsimine. Teksti kasutusvaldkond, suhtlusolukorra kirjeldamine (ametlik, tööalane, õppimisega seotud, isiklik). Tekstiliigi ja eesmärgi nimetamine. Autori	Tunneb ära teksti kasutusvaldkonna, tekstiliigi ja eesmärgi.	Tunneb ära teksti kasutusvaldkonna, tekstiliigi ja eesmärgi. Võrdleb tekste väljenduslaadi,	Tunneb ära teksti kasutusvaldkonna, tekstiliigi ja eesmärgi. Analüüsib tekstide

<p>nimetab teksti liiki, selle eesmärgi ja iseloomustab autori väljenduslaadi õpitud keeleteadmiste põhjal; võrdleb tekste ülesehituse, vormistuse ja keelekasutuse põhjal.</p>	<p>keelekasutuse ja stiili iseloomustamine ja põhjendamine ning näidete toomine tekstist. Tekstide võrdlemine ülesehituse, vormistuse ja keelekasutuse põhjal.</p>		<p>ülesehituse ja vormistuse alusel.</p>	<p>väljenduslaadi, ülesehitust ja vormistust.</p>
<p>Tunneb keele ja kirjanduse valdkonna teabekeskondi, leiab neist vajaliku teabe, koostab lihtsama päringu.</p>	<p>Teabe- ja õppetekstid, nende peamised liigid ja allikad. Ainealaste teabeallikate ja andmebaaside nimetamine, leidmine ning kasutamine: Eesti Keele Instituudi keeleallikad. Lihtsama päringu koostamine Estris.</p>	<p>Kasutab teabekeskondi õpetaja suunamisel.</p>	<p>Kasutab teabekeskondi.</p>	<p>Kasutab teabekeskondi süsteemselt.</p>
<p>Hindab sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa, verbaliseerib graafilise teabe.</p>	<p>Multimodaalse teabe töötlus. Pildiline ja tekstiline teave, lugemine teabe saamise eesmärgil (reegel, juhend, tabel, skeem, diagramm, plaan, kaart jm). Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafik, tabel) verbaliseerimine, lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine. Kuuldud teabe jälgimine, märkmete tegemine.</p>	<p>Leiab juhendamise abil infot pildilt, tekstist, skeemilt jm.</p>	<p>Leiab infot pildilt, tekstist, skeemilt jm. Teeb leitud info põhjal lihtsamaid järeldusi.</p>	<p>Leiab infot pildilt, tekstist, skeemilt jm. Teeb leitud info põhjal lihtsamaid järeldusi, leiab seoseid.</p>

<p>Esitab teksti kohta kriitilisi küsimusi ja avaldab arvamust, kontrollib teksti usaldusvärsust, eristab arvamust ja fakti.</p>	<p>Kriitiliste küsimuste koostamine teksti kohta. Usaldusvärsuse kontrollimine teiste allikate toel. Usaldusvärsuse kontrollimine tekstivälise ja tekstisisese tunnuste põhjal (teksti vormistus, ülesehitus, sisuline täpsus, autori tausta kontrollimine, faktide kontrollimine). Fakti ja arvamuse eristamine.</p>	<p>Eristab tekstis fakti ja arvamust.</p>	<p>Eristab tekstis fakti ja arvamust ning sõnastab teksti kohta oma arvamuse.</p>	<p>Eristab tekstis fakti ja arvamust, esitab teksti kohta kriitilisi küsimusi ning avaldab arvamust.</p>
<p>Tekstilooime</p>				
<p>Teeb lühiettekande, oskab allikaid valida ja hinnata, koostab lihtsama viite.</p>	<p>Lühiettekanne ja esitlus internetist või teatmeteostest leitud ainealase info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika: lihtsama viite vormistamine, refereerimine.</p>	<p>Esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna), koostab ning peab lühikese ettekande kirjaliku abimaterjali toel, arvestades nõudeid üldjoontes.</p>	<p>Esineb suuliselt (tervitab ja võtab sõna), koostab ja peab lühikese ettekande, arvestades enamikku nõudeid.</p>	<p>Esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna), koostab ning peab lühema originaalse ettekande, arvestades nõudeid.</p>
<p>Kirjutab tekste protsessikeskselt, täiendab tagasiside põhjal tekste.</p>	<p>Jutustava, kirjeldava, põhjendava teksti koostamine protsessikeskselt.</p>	<p>Kirjutab teksti juhendi või õpetaja abiga ning täiendab tagasiside põhjal teksti mõnel määral.</p>	<p>Kirjutab vähese juhendamise abil tekste protsessikeskselt, täiendab tagasiside põhjal tekste.</p>	<p>Kirjutab tekste protsessikeskselt, täiendab tagasiside põhjal tekste.</p>
<p>Jutustab oma elamustest ja kogemustest, ehitab jutustuse tavakohaselt üles.</p>	<p>Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine minavormis. Jutustuse ülesehitus: aja- ja koha nimetamine, tegelase või tegelaste kirjeldamine, käivitav</p>	<p>Jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest napsõnaliselt.</p>	<p>Jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest.</p>	<p>Jutustab ja kirjutab loetust ning läbielatud sündmusest sidusalt ja rikkaliku sõnavaraga.</p>

	sündmus, tegelase mõtted ja tegevus selle lahendamise nimel, lõpetus. Jutustava teksti tunnused: ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses.			
Kirjeldab eset, olendit ja inimest, ehitab kirjelduse tavakohaselt üles.	Kirjeldamine. Täpne sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Esemel, olendi ja inimese kirjeldamine ja neile iseloomulike tunnuste nimetamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.	Kirjeldab eset, olendit, inimest.	Kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest.	Kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit, inimest. Annab loetule, nähtule või kuuldule hinnangu.
Arutleb suuliselt ja kirjalikult, ehitab arutleva teksti tavakohaselt üles ja kasutab arutlevale tekstile omaseid keelendeid; põhjendab oma hinnangut tekstinäidetega.	Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje väljendamine. Arutleva teksti tunnused: rõhutavad sõnad, võrdlemine, näidete toomine, põhjendavate sündide kasutamine. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.	Arutleb lihtsama teema või probleemi üle suunavate küsimuste abil.	Arutleb lihtsama teema või probleemi üle.	Arutleb lihtsama teema või probleemi üle, annab hinnangu ja põhjendab seda.
Vormistab tekstid korrektselt nii käsitsi kui arvutil.	Kirjeldava, jutustava, arutleva teksti või ettekande koostamine.	Teksti kirjalikul vormistamisel esineb vigu.	Vormistab kirjalikud tekstid enamasti korrektselt.	Vormistab kirjalikud tekstid korrektselt.

Keeleteadlikkus				
Nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja -rahvaid.	Eesti keel teiste keelte seas. Teised Eestis kõneldavad keeled. Sugulaskeeled ja sugulasrahvad.	Nimetab ühe Eestis kõneldava keele, sugulaskeele ja -rahva.	Nimetab mõne Eestis kõneldava keele, sugulaskeele ja -rahva.	Nimetab Eestis kõneldavaid keeli, sugulaskeeli ja -rahvaid.
Kirjeldab eesti keele häälikusüsteemi; kirjutab sagedamini esinevad vöõrsõnad korrektset.	<u>Häälikuõpetus ja õigekiri</u> Vöõrtähed ja -häälikud. Vöõrsõnade õigekiri, sagedamini esinevate vöõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri. Häälduse ja kirjapildi kontrollimine sõnastikest. Sulghäälik vöõrsõna algul ja sõna lõpus. Tähe <i>h</i> õigekiri vöõrsõnades. Tähtede <i>f</i> ja <i>š</i> õigekiri. Poolitamisreeglite meenutamine.	Tunneb eesti keele häälikusüsteemi, kuid vöib eksida.	Tunneb eesti keele häälikusüsteemi.	Tunneb eesti keele häälikusüsteemi ja kasutab seda kirjas veatult.
Kasutab enda tekstis sünonüüme, arvestades nende tähendusvarjundeid.	<u>Sõnavaraõpetus</u> Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine tekstis. Sünonüümide tähendusvarjundid. Tähendussetuste vördlemine sõnaraamatutest (nii raamatukui ka veebivariandist). Sobiva sõna kasutamine oma tekstis.	Kasutab oma tekstis lihtsamaid sünonüüme.	Kasutab oma tekstis sünonüüme ja tunneb nende tähendusvarjundeid.	Kasutab oma tekstis sünonüüme, tunneb nende tähendusvarjundeid ning oskab vajadusel tähendusvarjundite vördlemiseks kasutada sõnaraamatut.

<p>Kasutab sobivat tegusõna ajavormi enda tekstis; valib sobiva käändevormi lause kontekstist lähtuvalt; moodustab omadussõnade võrdlusastmeid ja kasutab neid enda tekstis korrektselt.</p>	<p><u>Vormiõpetus</u></p> <p>Sõnaliikide meenutamine.</p> <p>Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik, täis- ja enneminevik ning nende tähenduserinevus. Sobiva ajavormi valimine teksti.</p> <p>Käänamine. Käänded, nende küsimused ja tähendus. Käändetunnus, mitmuse lõpp. Sobiva käände valik sõltuvalt lause kontekstist.</p> <p>Omadussõnade võrdlusastmed, keskvõrde ja ülivõrde kasutamine tekstis.</p>	<p>Kasutab tegusõna ajavormi ja käändevormi lause kontekstist lähtuvalt; moodustab ja kasutab tekstis omadussõnade võrdlusastmeid.</p>	<p>Kasutab enamasti sobivat tegusõna ajavormi ja käändevormi lause kontekstist lähtuvalt; moodustab ja kasutab tekstis omadussõnade võrdlusastmeid enamasti korrektselt.</p>	<p>Kasutab sobivat tegusõna ajavormi ja käändevormi lause kontekstist lähtuvalt; moodustab ja kasutab tekstis omadussõnade võrdlusastmeid korrektselt.</p>
<p>Moodustab ja kirjavahemärgistab liitlauseid ja lihtlauseid, sh koondlauseid; kasutab enda tekstis korrektselt otsekõnet.</p>	<p><u>Lauseõpetus</u></p> <p>Liht- ja liitlause. Lihtlause kirjavahemärgid. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses. Koondlause ja loetelude kasutamine ja kirjavahemärgistamine tekstis. Üte ja selle kirjavahemärgid. Otsekõne ja kaudkõne. Saatelause ja otsekõnelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ja järel. Otsekõne kirjavahemärgid ja kasutamine.</p>	<p>Õpetaja juhendamisel moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid.</p>	<p>Moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid.</p>	<p>Moodustab ja kirjavahemärgistab teemale vastavaid lihtlauseid, sh koondlauseid.</p>

<p>Eristab nime ja nimetust, märgib enda tekstis nimed ja nimetused korrektselt;</p>	<p><u>Muud õigekirja teemad</u></p> <p>Algustäheõigekiri: kohad, ajaloosündmused, ametinimetused ja üldnimetused, perioodikaväljaanded, tooted. Nime ja pealkirja eristamine, teoste pealkirjad (heliteosed, filmid, raamatud, lavastused jne).</p>	<p>Eristab nime ja nimetust, kuid võib eksida nende õigekirjas.</p>	<p>Eristab nime ja nimetust ning kasutab neid tekstis enamasti korrektselt.</p>	<p>Eristab nime ja nimetust ning kasutab neid tekstis korrektselt.</p>
--	---	---	---	--

Eesti keel 6. klass

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	Algtase/teadmine	Keskase/rakendamine	Kõrgtase/arutlemine
Suuline ja kirjalik suhtlus				
Valib juhendamisel suhtluskanali; peab sobivalt telefoni-, kirja- ja meilivahetust.	Telefonivestlus: alustamine, lõpetamine. Suhtlemine virtuaalkeskonnas: eesmärgid, võimalused, ohud (privaatse ja avaliku ala eristamine). e-kiri.	Valib juhendamise toel suhtluskanali; kuid alati ei leia sobivat stiili ja sõnavara.	Valib juhendamise toel suhtluskanali. Ohutu suhtlus virtuaalkeskonnas.	Valib iseseisvalt suhtluskanali, kasutab viisakusväljendeid, väldib parasiitkeelendeid. Viisakas ja ohutu suhtlus virtuaalkeskonnas.
Osaleb klassi- ja rühmavestlustes. Võtab loetut ja kuuldut lühidalt kokku nii suulises kui ka kirjalikus vormis. Esitab kuuldu ja loetu kohta kriitilisi küsimusi, avaldab arvamust, sõnastab järelduse.	Tekstide kriitiline kuulamine, faktide leidmine. Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö käigus, kõnejärg. Kaaslase parandamine, täiendamine. Arvamuse tagasivõtmine, kaaslasega nõustumine, kaaslase täiendamine, parandamine.	Esitab analoogia alusel kuuldu või loetu kohta küsimusi ning annab tugisõnade abil hinnanguid.	Esitab kuuldu või loetu kohta erineva raskusastmega küsimusi ning annab hinnanguid.	Esitab kuuldu või loetu kohta selgelt eristatava raskusastmega küsimusi ning annab põhjendatud hinnanguid.
Leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi. Põhjendab oma seisukohta, aktsepteerib kaaslase	Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Seisukoha põhjendamine, klassivestlus, diskussioon. Kõnejärje hoidmine ja üleandmine. Aktiivne kuulamine, kaaslase öeldu täpsustamine. Positiivse tagasiside andmine.	Valib tegevuskava alusel vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi	Koostab juhendamise abil tegevuskava ning leiab vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi. Kuulab	Leiab iseseisvalt koostatud tegevuskava alusel vastuseid keskmise raskusega probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi. Hoiab vestluses kõnejärge ja

põhjendatud seisukohti.			aktiivselt, täpsustab kaaslase öeldut.	annab üle kaaslasele. Kuulab aktiivselt, täpsustab, annab positiivset tagasisidet.
Teksti vastuvõtt				
Loeb ja kuulab isiklikust huvist ning õppimise eesmärkidel nii huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste. Nimetab põhilisi Eesti meediakanaleid.	Lõigu, teksti eesmärk ja varjatud eesmärk. Mõjutusvõtete ja hinnanguliste keelendite leidmine. Meediakanalid ja -väljaanded Eestis, kommertsmeedia ja rahvusringhäälingu erinevus.	Loeb ja kuulab juhendamisel ja suunamisel isiklikust huvist ning õppimise eesmärkidel nii huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste.	Loeb ja kuulab mõningasel suunamisel isiklikust huvist ja õppimise eesmärkidel nii huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste. Teab põhilisi Eesti meediakanaleid.	Loeb omal algatusel isiklikust huvist ning õppimise eesmärkidel nii huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste. Eristab rahvusringhäälingu ja kommertskanalite eesmärgi.
Tunneb õpitud meediatekstide liike. Võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja avaldab arvamusi ning teeb tekstist lühikokkuvõtte.	Meediatekstide ülesehituse analüüs. Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ja liigid. Raadiosaate eesmärgistatud kuulamine, telesaate eesmärgistatud vaatamine, kuuldu konspekterimine, võrdlemine konspekterimine, võrdlemine, kokkuvõtte tegemine.	Võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtte, kuid vajab suunamist.	Võrdleb tekste omavahel, esitab küsimusi ja arvamusi ning teeb lühikokkuvõtte.	Võrdleb tekste omavahel, esitab olulisi küsimusi ja põhjendatud arvamusi ning teeb lühikokkuvõtte. Konspekterib ja võrdleb käsitletud meediatekste.
Kasutab õpitud keele- ja tekstimõisteid tekstide tõlgendamisel ja seostamisel. Teeb järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab	Trüki- ja veebiajakirjandus. Ajalehežanrite (uudis, aramuslugu, intervjuu, olemuslugu) eesmärgid ja ülesehitus. Pilt meediatekstides: pressifoto, karikatuur, pildiallkirja eesmärk.	Eristab juhendamisel meediatekste. Leiab reklaami adressaadi, tajub reklaami mõju lastele.	Kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekstide tõlgendamisel ja seostamisel. Tunneb ära õpitud ajalehežanrid, analüüsib pressifotot, tõlgendab karikatuuri.	Kasutab sobivalt omandatud keele- ja tekstimõisteid tekstide tõlgendamisel ja seostamisel. Oskab ise läbi viia intervjuu ja sõnastada uudise. Analüüsib foto,

kujundlikkust mõjutusvahendina.	Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis.			karikatuuri ja reklaami mõju lugejale.
Tekstiloome				
Leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ja internetist.	Lisateabe otsimine	Leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet internetist.	Leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ja internetist	Leiab iseseisvalt tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ja internetist
Tunneb esinemiseks valmistumise põhietappe.	Multimodaalse teksti loomine. Teksti kujundamine erinevates rakendustes.	Oskab juhendamise abil valmistuda esinemiseks	Oskab kasutada esinemisel pildi- ja videomaterjali	Oskab kasutada esinemisel pildi-, video ja graafilist materjali.
Tunneb kirjutamisprotsessi põhietappe. Valdab alustekstil kirjutamise põhilisi võtteid, täiendab alusteksti enda mõtetega.	Protsesskirjutamise etappide meenutamine. Kirjandi ülesehitus: sissejuhatus, teemaarendus, lõigud e argumendid, kokkuvõte. Alusteksti kasutamine enda tekstis: refereerimine.	On õppinud kirjutamisprotsessi põhietappe, kuid ei ole järjekindel nende kasutamisel. Kirjutab seostatud teksti etteantud teemal. Kasutab alusteksti ja lisab enda mõtteid.	Tunneb kirjutamisprotsessi põhietappe. Kirjutab korrektse ülesehitusega kirjandi, kasutades nii jutustamist, kirjeldamist kui ka arutlemist. Kasutab nõuetekohaselt alusteksti ja lisab enda mõtteid, kõrvutab enda ja autori mõtteid.	Tunneb kirjutamisprotsessi põhietappe ja kasutab neid järjekindlalt. Kirjutab korrektse ülesehitusega kirjandi, mille lõikudes on väide, selgitus, näide, järeldus. Refereerib nõuetekohaselt alusteksti ja lisab enda mõtteid, enda ja autori mõtete vastandamine, kõrvutamine.
Kirjutab eesmärgipäraselt	Tarbetekstide kirjutamine	Kirjutab loovtöid, oskab täita lihtsamaid	Kirjutab eesmärgipäraselt	Kirjutab eesmärgipäraselt

loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid), oskab leida ja täita lihtsamaid planke ja vorme.		planke ja vorme.	loovtöid, oskab leida ja täita lihtsamaid planke ja vorme.	loovtöid, oskab leida ja täita erinevaid planke ja vorme.
Avaldab viisakalt ja olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis.	Ajakirjandustekstide kirjutamine: reklaam, uudis, arvamyslugu, intervjuu.	Kirjutab kommentaari.	Kirjutab kommentaari ja sõnastab viisakalt oma arvamuse.	Kirjutab kommentaari, sõnastab arvamuse, annab viisaka hinnangu kirjalikult või suuliselt.
Kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteteid tekste luues ja seostades. Vormistab kirjalikud tekstid korrektselt nii käsikirjas kui ka arvutis.	Erinevas žanris tekstide kirjutamine.	Kirjutab nõuetele vastava teksti käsikirjas või arvutis.	Vormistab korrektselt nõuetele vastava teksti nii käsikirjas kui ka arvutis.	Vormistab korrektselt nõuetele vastava omanäolise ja sisuka teksti nii käsikirjas kui ka arvutis.
Keeleteadlikkus				
Tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust, järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid; teab üldtuntud lühendeid ja kasutab neid tekstis.	Sõnaliigid, nimi-, omadus- ja arvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine. Arvsõnade käänamine. Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ja numbritega.	Tunneb eesti keele häälikusüsteemi ja peamisi sõnaliike.	Tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte, järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid.	Tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust, järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid.

Moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sh koondlauseid ja lihtsamaid liitlauseid.	Lihtlauseste sidumine liitlauseks. Rinnastavad sidendid. Sidesõnaga ja sidesõnata rindlause.	Moodustab ja kirjavahemärgistab tugiskeemide toel lihtlauseid, sh koondlauseid mõningaste eksimustega, suunamisel veaparanduseni jõudes.	Moodustab ja kirjavahemärgistab enam-vähem iseseisvalt lihtlauseid, sh koondlauseid üksikute eksimustega ning iseseisvalt veaparanduseni jõudes.	Moodustab ja kirjavahemärgistab korrektselt ja iseseisvalt lihtlauseid, sh koondlauseid; teab rind- ja põimlause erinevust.
Kasutab veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks. Eristab kirjakeelt ja argikeelt, teeb sobiva sõnavaliku vastavalt kontekstile.	Õigekirja kontrollimine sõnaraamatust, märkide lugemine.	Leiab veebisõnaraamatust otsitava sõna ja kontrollib õigekirja ning tähendust.	Leiab veebisõnastikust ja ÕSist otsitava sõna ja kontrollib õigekirja ning tähendust.	Leiab sõnastikust otsitava sõna, kontrollib õigekirja ning tähendust, oskab rakendada tüüpsõna, lugeda märke ja lühendeid.
Tunneb ära õpitud tekstiliigi.		Suudab eristada õpitud tekstiliike suunavate küsimuste abil.	Suudab eristada õpitud tekstiliike võrdlemise abil.	Tunneb ära õpitud tekstiliigid.
Rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsid ja hinnates.		Kirjuta lihtsama teksti.	Rakendab mõningaste eksimustega omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.	Rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes.
Nimetab Eesti suuremaid murdealasid.	Eesti murded. Murdekaart, murdekeelenäited, murdesõnastiku kasutamine.	Leiab kaardilt suuremad murdealad.	Leiab kaardilt suuremad murdealad, oskab kasutada murdesõnastikku.	Leiab kaardilt murdealad, oskab kasutada murdesõnastikku. Eristab paari murret.

III kooliaste

III kooliastme õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) mõistab eesti keele tähtsust rahvuskultuuris ning hea keeleoskuse vajalikkust;
- 2) tuleb toime eesti kirjakeelega isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides; järgib kirjutades eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
- 3) suhtleb eesmärgipäraselt, valib konteksti sobiva suhtluskanali; väljendub kõnes ja kirjas asjakohaselt ja selgelt;
- 4) osaleb diskussioonides ja rühmatöös, avaldab oma arvamust põhjendatult ja keeleliselt korrektselt;
- 5) kuulab ja loeb arusaamisega eri liiki tekste, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; vahendab loetut ja kuuldut suuliselt ning kirjalikult;
- 6) leiab asjakohast teavet meediast ja internetist, hindab seda kriitiliselt ning kasutab sihipäraselt;
- 7) tunneb tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi ning oskab eesmärgipäraselt valmistuda eri liiki tekstide koostamiseks ja esitamiseks;
- 8) kirjutab eri liiki tekste ja vormistab need korrektselt;
- 9) kasutab sõna- ja käsiraamatuid ning leiab õigekeelsusabi veebiallikatest.

Suuline ja kirjalik suhtlus

Põhikooli lõpetaja:

- 1) oskab valida suhtluskanalit; peab sobivalt telefonivestlusi ning asjalikku kirja- ja meilivahetust;
- 2) käsitleb koos partneri või rühmaga sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;
- 3) oskab algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust kui ka teemasid; väljendab oma seisukohti ning sõnastab vajaduse korral oma eriarvamuse;
- 4) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid;
- 5) võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt kokku ning vahendab nii suulises kui ka kirjalikus vormis.

Teksti vastuvõtt

Põhikooli lõpetaja:

- 1) orienteerub tekstimaailmas: tunneb peamisi tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediažanre), nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
- 2) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
- 3) teab, et teksti väljenduslaad sõltub teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist;
- 4) suudab teha järeldusi kasutatud keelevahendite kohta ning märkab kujundlikkust;
- 5) teab peamisi mõjutusvahendeid;
- 6) seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;

- 7) reageerib tekstidele sihipäraselt nii suuliselt kui ka kirjalikult ning sobivas vormis: võrdleb tekste omavahel, osutab, mis tekstis on jäänud arusaamatuks, esitab küsimusi, vahendab ja võtab kokku, kommenteerib, esitab vastuväiteid, loob tõlgendusi ja esitab arvamusi ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega;
- 8) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste tõlgendades ja seostades ning tekstile reageerides.

Tekstiloom

Põhikooli lõpetaja:

- 1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist; valib kriitiliselt oma teabeallikaid ning osutab nendele sobivas vormis;
- 2) tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise protsesse ning kohandab neid oma eesmärkidele;
- 3) oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikest ettekannet ja kõnet);
- 4) oskab eesmärgipäraselt kirjutada ning suuliselt esitada eri liiki tekste: referaati, kirjandit; kommentaare ja arvamused; elulugu, avaldusi, seletuskirju ja taotlusi; vormistab tekstid korrektselt;
- 5) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toiminguga ning teiste tekstidega; vahendab kuuldud ja loetud tekste sobiva pikkuse ning täpsusega, viidates allikale;
- 6) põhjendab ning avaldab viisakalt, asjakohaselt oma arvamust ning seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikus vormis;
- 7) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades.

Õigekeelsus ja keelehoole

Põhikooli lõpetaja:

- 1) väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest; suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi; edastab võõrkeeles kuuldud ja loetud infot korrektses eesti keeles, arvestades eesti keele kasutuse väljakujunenud tavaid;
- 2) tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides;
- 3) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid; oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest; kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
- 4) teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni; tunneb keelendite stiiliväärtust; oskab keelendeid tekstis mõista ning kasutada;
- 5) teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni; kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust;
- 6) leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade kontekstitähendusi, kasutusviise ja mõistesuhteid;
- 7) teab suulise ja kirjaliku keelevormi erijooni ning eristab kirjakeelt argikeelest;
- 8) teab eesti keele põlvnemist ja murdeid ning kirjakeele arengu põhiastmeid;
- 9) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes, tekste analüüsides ja hinnates.

Eesti keele ainekava 7. klass

ÕPITULEMUS	ÕPPESISU	HINDAMINE		
		ALGTASE	KESKTASE	KÕRGTASE
Suuline ja kirjalik suhtlus				
Tunneb suhtlusolukorra komponente, tüüpilisi suhtlusolukordi lahendab keelealaseid probleemülesandeid, osaledes eri suhtlussituatsioonides koolis.	Suhtlusolukord, selle komponendid (valdkond, suhtlejate rollid, suhtlusviis). Tüüpilised suhtlusolukorrad koolis: loa küsimine, teate edastamine, abi palumine, abi pakkumine, nõu küsimine. Kooli kogukonnaga suhtlemine suhtlusolukorrast lähtuvalt. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.	Teeb suhtlusolukordadel vahet, kuid esineb eksimusi kirja- ja kõnestiili valikul.	Oskab valida suhtluskanalit, esineb üksikuid eksimusi viisaka ja ametliku kõne- ja kirjastiili valikul.	Oskab kasutada viisakat ja ametlikku kõne- ja kirjastiili vastavate suhtluskanalite puhul.
Selgitab ametliku ja mitteametliku suhtluse keelelist eripära esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid.	Osalemine diskussioonis, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.	Esitab kuuldu ja loetu kohta faktiküsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal nõrgalt seostatud järeldusi ning annab lihtsustatud hinnanguid.	Esitab kuuldu ja loetu kohta faktiküsimusi ja mõningaid analüüsivaid küsimusi, teeb valdavalt seostatud järeldusi ning annab hinnanguid.	Esitab kuuldu ja loetu kohta analüüsivaid küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal seostatud järeldusi, annab põhjendatud hinnanguid.
Põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust diskussioonides ja	Diskussioonis partneri mõtte ümbersõnastamine, oma arvamuse avaldamine ja põhjendamine.	Võtab loetut ja kuuldut enam-vähem eesmärgipäraselt ja vähese üldistustasemega kokku	Võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt ja vähese üldistusega kokku, vahendab üksikute	Võtab loetut ja kuuldut eesmärgipäraselt ja kõrge üldistustasemega kokku ja vahendab korrektselt ning olulist

rühmaaruteludes, on arvestav vestluspartner.	Hinnangu väljendamine neutraalselt ja viisakalt.	ning vahendab nipsisõnaliselt ja vigadega nii suulises kui kirjalikus vormis.	eksimustega nii suulises kui kirjalikus vormis.	tabades nii suulises kui kirjalikus kõnes.
Teksti vastuvõtt				
Iseloomustab peamisi žanre e tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi. Kirjeldab, võrdleb ja analüüsib tekstide kasutusvaldkonda, eesmärki ja suhtlusolukorda ning kasutab seejuures omandatud keele- ja tekstimõisteid.	Erineva eesmärgiga tekstid. Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine.	Reageerib tekstidele üldjoontes eesmärgistatult nii suuliselt kui kirjalikult ning sobivas vormis: võrdleb tekste suunavate küsimuste abil, leiab iseseisvalt arusaamatuks jäänut, esitab konkreetseid küsimusi, vahendab ja võtab kokku mõningate raskustega, kommenteerib vähe, esitab mõne üksiku vastuväite, seoseid loob suunavate küsimuste abil.	Reageerib tekstidele valdavalt sihipäraselt nii suuliselt kui kirjalikult ning sobivas vormis: võrdleb õpetaja poolt esitatud tekste omavahel, leiab suunamisel vastuseid arusaamatuks jäänule, esitab asjakohaseid küsimusi, võtab enam-vähem üldistades kokku, kommenteerib ja esitab mõne vastuväite, loob õpetaja abil seoseid.	Reageerib tekstidele sihipäraselt ja loovalt nii suuliselt kui kirjalikult ning sobivas vormis: leiab võrdlemiseks sobivaid tekste, oskab leida vastuseid arusaamatuks jäänule, esitab loogilisi küsimusi, võtab üldistades kokku, kommenteerib argumenteerides, loob erinevaid uudseid tõlgendusi, esitab originaalseid arvamusi.
Kirjeldab ja seostab sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja kirjalikku moodust.	Suhtlusmoodused: visuaalne, kirjalik, suuline, heliline, žestiline, kehaline. Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.	Seostab osaliselt tekste pildilise teabega (foto, joonis, skeem jms), esineb eksimusi.	Seostab enam-vähem korrektselt ja loogiliselt teksti pildilise teabega.	Seostab täpselt ja korrektselt teksti pildilise teabega.

<p>Leiab tekstist ja lugemisülesandest lähtuva lugemismeetodi, kohandab seda vajadusel lugemise ajal.</p>	<p>Valib lugemistehnika, eesmärgistab ja kavandab oma lugemist. Teksti kohta eri liiki küsimuste koostamine: äratundmine, meenutamine, mõistmine, näitlikustamine, võrdlemine, järeldamine, hindav, kontrollimine, uue terviku loomine.</p>	<p>Leiab lugemismeetodi õpetaja suunavate küsimuste abiga.</p>	<p>Katsetab erinevaid meetodeid ja jõuab ise kõige sobivama lugemismeetodi vastavalt tekstile.</p>	<p>Leiab tekstist lähtuva lugemismeetodi iseseisvalt, tuginedes eelteadmistele.</p>
<p>Selgitab arusaamatuks jäänut, esitab eri liiki küsimusi ja vastuväiteid, avaldab arvamust, vahendab teksti, võtab kokku, kommenteerib, tõlgendab ning seostab teksti oma kogemuse ja mõtetega.</p>	<p>Erinevat liiki tekstide lugemine, teksti kohta küsimuste moodustamine, neile vastamine. Teksti kohta arvamuse avaldamine ja oma arvamuse põhjendamine. Tekstide ja enda kogemuse seostamine.</p>	<p>Moodustab teksti kohta küsimused õpetaja etteantud küsisõnadega.</p>	<p>Leiab tekstist olulisema info ja koostab selle kohta küsimused juhendamisel.</p>	<p>Leiab tekstist olulisema info, koostab korrektsed ja asjakohased küsimused. Põhjendab küsimuste sisu.</p>
<p>Analüüsib teksti tekstitüübi alusel; toob näiteid jutustava, kirjeldava, arutleva lause ja tunnuste kohta loetavas tekstis.</p>	<p>Tekstide analüüs tekstitüübi tunnuste alusel. Jutustava teksti keelelised tunnused: lihtminevik, lausete sidumine ajalispõhjuslike sõnade abil. Kirjeldava teksti tunnused: täpsustavad täiendid. Arutleva teksti</p>	<p>Kasutab eksimustega ja piiratult omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, tekstide seostamisel ja sellele reageerimisel.</p>	<p>Kasutab üldjoontes loogiliselt omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, tekstide seostamisel ja sellele reageerimisel.</p>	<p>Kasutab loovalt ja loogiliselt omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, tekstide seostamisel ja sellele reageerimisel.</p>

	tunnused: vastandus, lausete sidumine põhjuslike, tingimuslike ja vastandavate sõnade abil jms.			
Tekstiloome				
Ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid.	Teksti ülesehituse ja tavade arvestamine kirjutamisel: oma teksti eesmärgi sõnastamine, adressaadi valimine. Kirjutamise kavandamine ja žanri arvestamine enne kirjutamist. Eeskujutekstide analüüs	Kasutab ühekülgset ja eksimustega omandatud keele- ja tekstimõisteid nii teksti luues kui ka seostades.	Kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid üksikutel juhtudel eksides nii teksti luues kui seostades.	Kasutab loovalt ja korrektselt omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui seostades.
Vormistab tekstitöötlusprogrammiga tekste, valdab toimetamisrežiimi; kirjutab eesmärgipäraselt ja olukohaselt, vormistab korrektselt tarbetekste (avaldus, tõend, seletuskiri).	Tekstisidususvõtted lause, lõigu ja tervikteksti tasandil. Lõikude järjestamine vastavalt teksti sõnumile ja eesmärgile. Kirjalike tööde vormistamise ja teksti arvutitöötluse põhimõtted.	Oskab üldjoontes ette valmistada, kirjutada ja suuliselt esitada eri tüüpi tekste. Vormistab tekstid loetavalt, esineb kirjavigu.	Oskab ette valmistada, enam-vähem üldistades kirjutada ja suuliselt esitada eri tüüpi tekste, vormistab tekstid korrektselt, mõningate kirjavigadega.	Oskab ette valmistada, originaalselt kirjutada ja suuliselt esitada eri tüüpi tekste. Vormistab tekstid praktiliselt veatult ja korrektselt.
Kirjutab eri liiki arvamustekste: kommentaar, arvustus.	Paber- ja e-kirja kirjutamine ja vormistamine,	Oskab üldjoontes vormistada erinevat liiki arvamustekste, teab e-	Oskab vormistada eri liiki arvamustekste ning e- ja paberkirja. Arvamuse	Vormistab eri liiki tekstid korrektselt, oskab oma arvamust põhjendada, probleemid

<p>Kirjutab korrektselt nii e-kirja kui paberkirja, kasutab kirjutamisel ÕS-i ja Sõnaveebi.</p>	<p>keelevahendite valik. Kirja ülesehitus: pöördumine, tausta kirjeldus, kirja eesmärgi sõnastamine, kirja lõpetus, viisakusvormelid. Arvamuse kirjutamine: seisukoha kujundamine käsitletava probleemi kohta, põhjendamine. Probleemi sõnastamine, kirjeldamine, selgitamine. Argumendi ülesehitus.</p>	<p>kirja ja paberkirja vormistusnõudeid, vahel eksib. Arvamust ei oska alati põhjendada ja probleemi sõnastada.</p>	<p>kirjutamisel jääb vahel põhjendustega hätta.</p>	<p>sõnastada ja selgitada. Argumenteerib.</p>
<p>Keeleteadlikkus</p>				
<p>Kordab häälikute liike ja kaashäälikuühendi reeglit; silbitab ja määrab silpide liike; kirjeldab vältesüsteemi kui eesti keele eripära.</p>	<p>Kordamine: häälikute liigitamine helilisteks ja helituteks. Kordamine: Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades, kaashäälikuühendi õigekirja erandid. Silbitamine, pikk ja lühike silp. Tüvevaheldused kui eesti keele eripära: vältevaheldus ja laadivaheldus.</p>	<p>Teab üldjoontes eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja vormiõpetuse põhimõtteid.</p>	<p>Teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja –vorme ning kasutab suunamisel neid teadmisi keelereeglite omandamisel.</p>	<p>Teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja –vorme ning kasutab iseseisvalt neid teadmisi keelereeglite omandamisel.</p>

	Sõnavormist tüve eraldamine. Õigehääldus: võõrsõnade õigekirja kontrollimine ja hääldamine. Vormiõpetus.			
Selgitab tegusõna vormistiku eripära ja kasutusvõimalusi, kasutab käändelisi ja pöördelisi vorme.	Tegusõna kui lause põhiinfo kandja. Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv. Tegusõna aja, kõneviisi ja tegumoe kordamine ja tähendusvarjundid. Tegusõna käändelised vormid. Tegusõna astmevaheldus: veaohtrikud tegusõnad ja sõnavormid; õige pöördvormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust, Sõnaveebi kasutamine. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul.	Teab üldjoontes, mis on tegusõna käändelised ja pöördelised vormid. Oskab nimetada tegusõna aja, tegumoe ja kõneviisi. Oskab enamasti leida tegusõna õige pöördvormi sõnaraamatust. Eeskuju järgi suudab tegusõna vormid moodustada enamasti õigesti.	Eristab tegusõna käändelisi ja pöördelisi vorme, teab tegusõna aega, tegumoodi ja kõneviise. Eeskuju järgi moodustab õiged tegusõna vormid. Kasutab suunamisel Sõnaveebi.	Oskab nimetada tegusõna käändelised vormid. Teab tegusõna aegu, tegumoodi ja kõneviise. Oskab moodustada õiged tegusõna vormid, teab veaohtrike sõnade õigekirja. Kasutab Sõnaveebi.
Selgitab käänetevahelisi seoseid.	Käändsõnad. Käänetevahelised seosed, abstraktsed käänded. Veaohtrikud	Oskab enamasti nimetada käändsõnade liigid. Vahel eksib. Teab käänete nimetusi, vahel ajab	Teab käändsõnaliike, oskab käänded järjestada, astmevaheldust oskab määrata eeskuju järgi.	Teab käändsõnaliike, oskab tuua näiteid, käänete järjekord on selge, oskab juurde öelda ka

	käändevormid. Käändsõna astmevaheldus. Vormimoodustus tüüpsõna eeskujul, õigekeelsussõnaraamatu ja Sõnaveebi kasutamine.	järjekorra segi. Käändsõnade astmevaheldust määrates eksib. Eeskuju järgi oskab enamasti erinevaid vorme moodustada.		küsimused, astmevaheldust oskab määrata.
Kasutab õigekeelsusallikaid vormimoodustusel eesmärgipäraselt; meenutab tekste kirjutades kokku- ja lahkukirjutamise reegleid.	Kokku- ja lahkukirjutamise meenutamine vajaduse järgi. Eesti keele põhireeglite ja ÕSi kasutamine.	Oskab suunamisel õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest.	Oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest.	Oskab õigekirjajuhiseid leida veebiallikatest, sõna- ja käsiraamatutest otstarbekalt ja kiiresti.
Kasutab tekstisidususvõtteid.	Teksti sidusvahendid: kordus, asendus, väljajätt ja nende eesmärgistatud kasutamine enda tekstis.	Kasutab tekstide koostamisel üldjoontes tavakohast ülesehitust ja vormistust.	Kasutab tekstide koostamisel valdavalt tavakohast ülesehitust ja vormistust.	Kasutab tekstide koostamisel korrektselt ja püsivalt tavakohast ülesehitust ja vormistust.

Eesti keele ainekava 8. klass

ÕPITULEMUS	ÕPPESISU	HINDAMINE		
		ALGTASE	KESKTASE	KÕRGTASE
Suuline ja kirjalik suhtlus Peab sobivalt telefoni- ja mobiilivestlusi; käsitleb koos partneri või rühmaga sihipäraselt eakohaseid teemasid ning lahendab probleemülesandeid, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi; oskab algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada nii suhtlust kui ka teemasid; väljendab oma seisukohti ja sõnastab vajadusel oma eriarvamuse; teeb ettepanekuid, esitab omapoolseid põhjendusi, annab vajadusel lisateavet.	Suuline ja kirjalik suhtlus Suhtlusolukord, suhtlusolukorra komponendid, suhtluspartnerid. Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorraga arvestamine. Suhtlemisel partneri arvestamine. Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus. Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine. Rühmatöö käigus arvamuse avaldamine ja põhjendamine. Diskussioon. Kompromissi leidmine, kaaslase öeldu/ tehtu täiendamine ja parandamine. Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine. Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine. Väitlus, väitluse reeglid.	Oskab suhelda erinevates olukordades, vastata küsimustele ja arendada vestlust.	Suhtleb vabalt erinevates olukordades, algatab vestlust, sõnastab oma seisukohta, oskab oma seisukohta põhjendada.	Suhtleb vabalt erinevates olukordades, algatab vestlust, sõnastab oma seisukohta, oskab oma seisukohta põhjendada, sõnastada arvamust, arendada diskussiooni, teeb suulisest arutelust kirjaliku kokkuvõtte.

<p>Teksti vastuvõtt Orienteerub tekstimaailmas: tunneb olulisi tekstiliike (peamisi tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamižanreid), nende põhijooni ja kasutusvõimalusi;</p> <p>teab, et teksti väljenduslaad sõltub teksti kasutusvaldkonnast liigist ja autorist; eristab tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamtekstide stiile üksteisest, argisuhtluse ja ilukirjanduse stiilist; teab peamisi mõjutusvahendeid.</p>	<p>Teksti vastuvõtt Peamised tekstiliigid (tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamižanrid), nende eesmärgid. Teksti vastuvõtmise viisid. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine. Kõne kuulamine, märkmete tegemine. Konspekterimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine. Tekstist olulisema teabe ja probleemide leidmine, tekstist kokkuvõtte tegemine. Reklaamtekst, reklaamtekstide eesmärk ja tunnused. Reklaami keel. Kriitiline lugemine. Avalik ja varjatud mõjutamine. Peamised keelelised mõjutamisvõtted, demagoogia. Meediaeetika kesksed põhimõtted. Sõnavabaduse põhimõte ja selle piirangud. Teabetekstide eesmärk, teabeteksti tunnused ja ülesehitus. Juhend ja uurimus. Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.</p>	<p>Tunneb peamisi tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamitekste ning eristab tekstide stiili, oskab tekstist leida mõningaid mõjutusvahendeid.</p>	<p>Orienteerub tekstimaailmas: tunneb olulisi tekstiliike (peamisi tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamižanreid), nende põhijooni ja kasutusvõimalus, eristab tekstide stiili ja oskab olulist teavet eristada; tunneb peamisi keelelise mõjutamise võtteid, oskab lugeda diagramme ja graafikuid.</p>	<p>Orienteerub tekstimaailmas: tunneb olulisi tekstiliike (peamisi tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamižanreid), nende põhijooni ja kasutusvõimalus, eristab tekstide stiili ja oskab olulist teavet eristada; tunneb keelelise mõjutamise võtteid, oskab lugeda diagramme ja graafikuid; oskab määratleda teksti eesmärgi.</p>
---	--	--	--	--

<p>Tekstiloom</p> <p>Leiab tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teavet raamatukogust ja internetist; valib kriitiliselt oma teabeallikaid ja osutab nendele sobivas vormis; tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise protsesse ja kohandab neid oma eesmärkidele; oskab eesmärgipäraselt kirjutada kirjandit; oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ja peab lühikest ettekannet ja kõnet).</p>	<p>Tekstiloom</p> <p>Teabe edastamine, reprodutseerimine, seostamine konkreetse teema või isikliku kogemuse piires. Erinevat liiki alustekstide põhjal kirjutamine. Refereerimine. Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused. Viidete vormistamine. Kõneks valmistamine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne näitlikustamine. Ettekande koostamine ja esitamine. Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine. Kirjandi teema ja peamõtte, kirjandi ülesehitus. Teksti liigendamine. Jutustava, kirjeldava või arutleva kirjandi kirjutamine.</p>	<p>Oskab koguda tekstiloomeks vajalikku informatsiooni erinevatest allikatest; oskab luua oma teksti alusteksti põhjal nii kirjalikult kui suuliselt; oskab lihtsamat teksti refereerida; oskab õpetaja abiga esitada kõne ja kirjutada kirjandit.</p>	<p>Oskab koguda tekstiloomeks vajalikku informatsiooni erinevatest allikatest; oskab koostada kõnet, seda peast esitada; oskab kirjutada alusteksti põhjal eri liiki tekste, neid eesmärgipäraselt liigendada; oskab teabeallikatele viidata.</p>	<p>Oskab koguda tekstiloomeks vajalikku informatsiooni erinevatest allikatest suhtudes neisse kriitiliselt; oskab koostada eri liiki kõnesid, neid peast esitada; oskab kirjutada alusteksti põhjal eri liiki tekste, neid eesmärgipäraselt liigendada; oskab teabeallikatele viidata.</p>
	<p>Õigekeelsus ja keelehoole</p> <p><u>Üldteemad</u></p> <p>Eesti kirjakeele kujunemine 19. sajandil. <u>Algustäheõigekiri</u></p>	<p>Tunneb peamisi keelereegleid, oskab moodustada erinevat tüüpi lauseid erinevates</p>	<p>Kasutab korrektset kirjakeelt järgides õigekirjajuhiseid ja –reegleid, oskab luua eri liiki</p>	<p>Kasutab korrektset kirjakeelt järgides õigekirjajuhiseid ja –reegleid, oskab rakendada</p>

	<p>Nimi, nimetus ja pealkiri. Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad. <u>Lauseõpetus ja õigekiri</u> Lause. Lause suhtluseesmärgid. Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide. Täiend. Korduvate eri- ja samaliigiliste lauseliikmete ja täiendite kirjavahemärgistamine, koondlause. Lisandi ja ütte kirjavahemärgistamine ja kasutamine lauses. Liht- ja liitlause. Lihtlause õigekiri. Rindlause. Rindlause osalausete ühendamise võimalused, rindlause kirjavahemärgistamine. Põimlause. Pea- ja kõrvallause. Põimlause õigekiri. Segaliitlause. Lauselühend.</p>	<p>tekstiliikides järgides teksti tavakohast ülesehitust; oskab õigekirjajuhiseid leida sõna- ja käsiraamatutest ning veebiallikatest.</p>	<p>tekste ja teiste tekste analüüsida, kasutab mitmekülgset lausestust; teab õpitud tekstiliikide erijooni; oskab õigekirjajuhiseid leida sõna- ja käsiraamatutest ning veebiallikatest.</p>	<p>keeleteadmisi, et luua eri liiki tekste ja teiste tekste analüüsida ning hinnata, kasutab mitmekülgset lausestust; teab õpitud tekstiliikide erijooni; oskab õigekirjajuhiseid leida sõna- ja käsiraamatutest ning veebiallikatest.</p>
--	--	--	--	--

	<p>Lauselühendi õigekiri. Lauselühendi asendamine kõrvallausega. Liht- ja liitlause sõnajärg. Otsekõne, kaudkõne ja tsitaat. Otsekõnega lause muutmine kaudkõneks.</p>			
--	--	--	--	--

Eesti keele ainekava 9. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Algtase/teadmine	Kesktaase/rakendamine	Kõrgtaase/arutlemine
Suuline ja kirjalik suhtlus				
Osaleb erinevates suhtlusolukordades avalikus ruumis, sh veebis.	Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.	Orienteerub põhilistes suhtlusolukordades, avaldab oma seisukohti.	Orienteerub suhtlusolukordades, avaldab korrektselt oma seisukohti.	Osaleb erinevates suhtlusolukordades avalikus ruumis, sh veebis.
Märkab suulistes ja kirjalikes tekstides tehtavaid keelevelikuid, analüüsib neid.	Sõnumi viisakus ja otsekohesus, liigsõnalisuse vältimine, sobivad keelevelikud.	Oskab üldjuhul valida sobivaid väljendusvahendeid.	Oskab enamasti teha keelevõimaluste vahel sobivaid valikuid.	Märkab suulistes ja kirjalikes tekstides tehtavaid keelevelikuid, analüüsib neid.
Oskab oma seisukohti väljendada eri kanalites ja vormides.	Ametlik ja mitteametlik suhtlus. Suhtlejate rollid ja rollidest lähtuvad keelevelikud.	Teab eri kanalites suhtlemise erisusi ja olulisemaid suhtlusvorme.	Oskab üldjuhul oma seisukohti väljendada erinevate kanalites ja vormides.	Oskab korrektselt oma seisukohti väljendada eri kanalites ja vormides.
Tunneb eesti keele suhtlustavasid, märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid.	Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, suhtlemise lõpetamine.	Teab suulise suhtlemise tavasid ja kasutab neid.	Teab suulise suhtlemise tavasid ja kasutab neid. Oskab valida õigeid keelevahendeid.	Tunneb eesti keele suhtlustavasid, märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid.
Kirjeldab ametliku ja mitteametliku suhtluse keelelisi eripärasid ja rakendab neid.	Keeleviisakus ja -väärikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele. Ametlik ja mitteametlik suhtlus.	Teab ametliku ja mitteametliku suhtluse erinevusi ja püüab teha sobivaid keelevelikuid.	Oskab ametlikku ja mitteametlikku suhtlust eristada ja teha sobivaid keelevelikuid.	Kirjeldab ametliku ja mitteametliku suhtluse keelelisi eripärasid ja rakendab neid.

Esitab kuulnud ja loetud meediateksti kohta eri liiki küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid.	Veebis kommenteerimine.	Esitab kuulnud ja loetud meediateksti kohta eri liiki küsimusi.	Esitab kuulnud ja loetud meediateksti kohta eri liiki küsimusi, oskab kuuldu ja loetu põhjal järeldusi teha.	Esitab kuulnud ja loetud meediateksti kohta eri liiki küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid.
Võtab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku.	Loetu kirjalik ja suuline vahendamine. Autorile viitamine.	Teab, kuidas teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet ja oskab sellest rääkida.	Oskab kuuldust ja loetust nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokkuvõtet teha.	Võtab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku.
Valdab vestlusvõtteid: algatab vestluse, arendab teemat, väljendab eriarvamust viisakalt.	Eestlasele omane asjalikkus suhtluses: meilivahetuses, suulises suhtluses. Sõnumi viisakus ja otsekoheus, liigsõnalisuse vältimine, sobivad keelevalikud.	Teab olulisi vestlusvõtteid ja kasutab neid viisakalt.	Oskab kasutada vestlusvõtteid: algatab vestluse, arendab teemat, väljendab eriarvamust viisakalt.	Valdab vestlusvõtteid: algatab vestluse, arendab teemat, väljendab eriarvamust viisakalt.
Teksti vastuvõtt				
Tunneb peamisi keelevaldkonna teabeallikaid.	Keelevaldkonna teabeallikate tundmine.	Teab, kuidas kasutada õpitud teabeallikaid.	Oskab kasutada keelevaldkonna olulisemaid teabeallikaid.	Tunneb peamisi keelevaldkonna teabeallikaid.
Koostab veebiotsingutel päringuid, kasutab saadud teavet eesmärgipäraselt.	Veebist teabe otsimine erinevaid päringuid kasutades,	Teab, kuidas koostada veebiotsingutel lihtsamaid päringuid ja kasutada saadud teavet.	Oskab koostada veebiotsingutel päringuid ja asutada saadud teavet eesmärgipäraselt.	Koostab veebiotsingutel päringuid, kasutab saadud teavet eesmärgipäraselt.

Hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa.	Tarbetekstide (juhend, elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) eesmärk, tunnused ja ülesehitus. Tarbetekstidest olulise info leidmine ning selle põhjal järelduste tegemine ja tegutsemine.	Tunneb sõnumi võimalikke suhtlusmooduseid.	Oskab üldjuhul tõlgendada sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa.	Hindab kriitiliselt sõnumi suhtlusmooduseid, sh visuaalset, kuuldelist, žestilist ja tekstilist osa.
Võtab vastu segatekste: seostab sõnalise ja pildilise ning helilise teabe.	Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine. Segateksti vastuvõtt.	Püüab aru saada segatekstidest.	Oskab üldjuhul teksti ja sellele lisatud teavet seostada.	Võtab vastu segatekste: seostab sõnalise ja pildilise ning helilise teabe.
Teeb kasutatud keelevahendite kohta järeldusi ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina.	Peamised keelelised mõjutamisvõtted ja kujundid kõnes.	Teab põhilisi keelelisi mõjutusvõtteid ja leiab kõnekujundeid.	Teab põhilisi keelelisi mõjutusvõtteid ja märkab kujundlikkust mõjutusvahendina.	Teeb kasutatud keelevahendite kohta järeldusi ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina.
Oskab tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma	Kriitiline lugemine. Teabe talletamine, kõrvutamise ja süstematiseerimine ning kasutamine suhtluses.	Teab, kuidas tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi esitada, arvamust avaldada, teksti kokku võtta ning oma kogemusega seostada.	Oskab üldjuhul tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida ning oma kogemusega seostada.	Oskab tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida,

kogemuse ja mõtetega seostada.				tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada.
Kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid hinnangu väljendamist kirjeldades ja autori hoiakutega seostades.	Hinnangu väljendusvahendite analüüs arvamuslikes tekstides. Hinnangu väljendamine arutledes. Modaalsus, saateverbid alusteksti, autorit viidates.	Teab, kuidas kasutada alusteksti ja sellele viidata.	Oskab alusteksti kasutada hinnangu väljendamiseks ja autorit viidata.	Kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid hinnangu väljendamist kirjeldades ja autori hoiakutega seostades.
Analüüsib kõnet, eristab kõne osi, kirjeldab kõne eesmärki, leiab kõnest teabe, autori seisukoha.	Kõnede analüüs: pidulik kõne ja veeniskõne. Kõnede ülesehitus, eesmärk, Kõne kuulamine ning märkmete tegemine. Kõnest olulise teabe leidmine ja kõneleja seisukohtade sõnastamine, kõnest kokkuvõtte tegemine. Konspekterimine. Kõne põhjal küsimuste esitamine. Kõne kohta arvamuse avaldamine.	Teab põhilisi kõneliike, kõneosi ja saab kõne eesmärgist ja teabest aru.	Oskab eristada põhilisi kõneliike, kõneosi ning saab kõne eesmärgist ja teabest aru.	Analüüsib kõnet, eristab kõne osi, kirjeldab kõne eesmärki, leiab kõnest teabe, autori seisukoha.
Tekstiloome				
Määratleb enne kirjutamist suhtluseesmärgi ja valib sellele vastavad keelevahendid enda teksti.	Suhtluseesmärgi määratlemine enne kirjutamist. Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel vastavalt suhtlejate rollile, valdkonnale ja eesmärgile.	Teab, kuidas teksti suhtluseesmärgi määrata ja milliseid keelevahendeid sellest lähtuvalt valida.	Oskab enne kirjutamist üldjuhul määrata teksti suhtluseesmärgi ja valida sobivad keelevahendid.	Määratleb enne kirjutamist suhtluseesmärgi ja valib sellele vastavad keelevahendid enda teksti.

<p>Koostab jutustava-arutleva teksti, leiab teema, sõnastab pealkirja, valdab teksti ülesehituse põhimõtteid, sobivaid keelevahendeid, ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisisidusvõtteid.</p>	<p>Arutlusteema leidmine ja sõnastamine isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik ja selle ülesehitus: väide, selgitus, põhjendus, järeldus. Näite toomine alustekstist ja enda kogemusest. Enda kogemuse ja alusteksti sidumine lõigus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa tervikuks sidumine.</p>	<p>Teab olulisemaid jutustav-arutleva teksti koostamise põhimõtteid, leiab teema, sõnastab pealkirja. Teab teksti ülesehitusvõtteid.</p>	<p>Oskab koostada jutustav-arutlevat teksti, leida teemat, sõnastada pealkirja. Teab teksti ülesehituse põhimõtteid, oskab kasutada sobivaid keelevahendeid. Järjestab ja seostab info arusaadavalt ning kasutab peamisi tekstisisidusvõtteid.</p>	<p>Koostab jutustava-arutleva teksti, leiab teema, sõnastab pealkirja, valdab teksti ülesehituse põhimõtteid, sobivaid keelevahendeid, ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisisidusvõtteid.</p>
<p>Väljendab hinnanguid, seob alusteksti mõtted enda seisukohtadega, kasutab selleks vajalikke keelevahendeid.</p>	<p>Hinnangu väljendamine arutledes. Modaalsus, saateverbid alusteksti, autorit viidates.</p>	<p>Teab, kuidas alusteksti mõtted enda seisukohtadega seostada.</p>	<p>Seob alusteksti mõtted enda seisukohtadega, kasutab selleks vajalikke keelevahendeid.</p>	<p>Väljendab hinnanguid, seob alusteksti mõtted enda seisukohtadega, kasutab selleks vajalikke keelevahendeid.</p>
<p>Esineb suuliselt ja peab kõnet.</p>	<p>Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine. Kõne ülesehitus ja elemendid: tervitus, retoorilised võtted. Ettekande koostamine ja esitamine.</p>	<p>Teab, kuidas tervitada, sõna võtta, oskab koostada ja esitada lihtsat ettekannet ja kõne.</p>	<p>Oskab koostada ja esitada tervitust, lühiettekannet ja kõne.</p>	<p>Esineb suuliselt ja peab kõnet.</p>
<p>Oskab eesmärgipäraselt kirjutada eri liiki tarbetekste (elulookirjeldus, avaldus,</p>	<p>Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus.</p>	<p>Teab, kuidas vormistada lihtsamaid tarbetekste.</p>	<p>Oskab kirjutada põhilisi tarbetekste ja neid vormistada.</p>	<p>Oskab eesmärgipäraselt kirjutada eri liiki tarbetekste</p>

seletuskiri) ja neid korrektselt vormistada.				(elulookirjeldus, avaldus, seletuskiri) ja neid korrektselt vormistada.
Toimetab enda tekste tagasiside põhjal, kasutab teksti tagasisidestades õpitud keeleteadmisi.	Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine. Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomes: konteksti arvestamine sobiva kujundi valikul.	Teab, kuidas oma teksti toimetada. Oskab kasutada selleks keeleallikaid.	Oskab oma teksti toimetada, kasutades keeleallikaid ja tagasisidet.	Toimetab enda tekste tagasiside põhjal, kasutab teksti tagasisidestades õpitud keeleteadmisi.
Keeleteadlikkus				
Väärtustab eesti keelt kui riigikeelt, kirjeldab kirjakeele kujunemist, keelekorralduse ja keelehooldes põhimõtteid, mõistab üldjoontes keeleseaduse olemust.	Eesti kirjakeele kujunemine. Keeleuuendus ja keele areng, keelekorraldus ja keelehoole Eestis. Eesti keeleseadus.	Teab olulisemat eesti keele eripärast ja kuuluvusest. Teab, miks eesti keelt on vaja õppida. On tutvunud keeleseadusega.	Saab aru eesti keele tähtsusest ja rollist teiste Euroopa keelete hulgas. Teab eesti keele erijooni. On tutvunud keeleseadusega.	Väärtustab eesti keelt kui riigikeelt, kirjeldab kirjakeele kujunemist, keelekorralduse ja keelehooldes põhimõtteid, mõistab üldjoontes keeleseaduse olemust.
Meenutab õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit.	Poolitamine, sealhulgas võõrsõnade ja nimede poolitamine. Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad, võrdevormid, võõrsõnad.	Teab tähtsamaid õigekirjapõhimõtteid. Oskab leida õigekirjajuhiseid.	Järgib tähtsamaid õigekirjapõhimõtteid. Oskab kasutada õigekirja kontrollimiseks keeleallikaid.	Kasutab õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit.

	<p>Algustäheõigekirja kordamine. Konteksti arvestamine algustähe valikul.</p> <p>Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus. Pealkirja, nime ja nimetuse erinevus.</p> <p>Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.</p>			
<p>Kirjeldab keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis kasutatud keelendite tähendusvarjundeid.</p>	<p>Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid tekstis. Fraseologismid, nende stiilivärving. Keeleallikate kasutamine sõna stiilivärvingu leidmiseks.</p>	<p>Püüab üldjuhul teha sõnavaliku teksti stiilist lähtudes. Teab eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid.</p>	<p>Oskab üldjuhul teha sõnavaliku teksti stiilist lähtudes. Teab eesti keele sõnamoodustuse põhimõtteid.</p>	<p>Kirjeldab keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis kasutatud keelendite tähendusvarjundeid.</p>
<p>Kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära.</p>	<p>Tekstiõpetuse, grammatika ja sõnavara põhimõisted.</p>	<p>Saab aru tekstilooime, grammatika ja sõnavara põhimõistetest.</p>	<p>Oskab tekste kirjeldada, kasutades õpitud põhimõisteid.</p>	<p>Kirjeldab õpitud metakeele piires tekstide ülesehituslikku ja grammatilist ning sõnavaralist eripära.</p>
<p>Tunneb ja selgitab hinnangu väljendamise keelelisi vahendeid, märkab neid loetud tekstides ja kasutab enda tekstides.</p>	<p>Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine, liitmine ja tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited ja nende funktsioon. Sõna ehituse analüüs.</p>	<p>Tunneb üldjuhul hinnangu väljendamise keelelisi vahendeid, märkab neid loetud tekstides.</p>	<p>Tunneb ja selgitab hinnangu väljendamise keelelisi vahendeid, märkab neid loetud tekstides.</p>	<p>Tunneb ja selgitab hinnangu väljendamise keelelisi vahendeid, märkab neid loetud tekstides ja kasutab enda tekstides.</p>

Kasutab teksti sidususe võtteid enda tekstides.	Modaalsus ja hinnangu väljendamine teiste ja enda tekstis. Määrsõnade, rõhumäärsõnade tähendusvarjundite võrdlemine ja valimine vastavalt lausekontekstile. Lausete ühendamise võtted, tekstisidusus.	Tunneb olulisemaid tekstisidususvõtteid ja püüab neid kasutada.	Oskab kasutada olulisemaid tekstisidususvõtteid.	Kasutab teksti sidususe võtteid enda tekstides.
---	---	---	--	---

Kirjandus

II kooliastme (5. ja 6. klass) õpitulemused:

6. klassi lõpetaja:

- 1) on lugenud eakohast erižanrilist väärtkirjandust, kujundanud selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendanud lugejaoskusi;
- 2) mõistab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri tutvustajat;
- 3) tõlgendab, analüüsib ja mõistab teoses kujutatud lugu ning tegelassuhteid, elamusi ja väärtusi;
- 4) mõistab ning aktsepteerib erinevaid seisukohti, mis võivad tekkida kirjandusteost lugedes;
- 5) jutustab teksti- või elamuspõhiselt ning arutleb teoses toimunu üle, väljendades end korrektselt;
- 6) kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades end korrektselt;
- 7) kasutab vajaliku teabe hankimiseks eri allikaid, sh sõnaraamatuid ja internetti.

1. Lugemine

6. klassi lõpetaja:

- 1) on läbi lugenud vähemalt kaheksa eakohast erinevasse žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut);
- 2) loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
- 3) tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi ning kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja -kogemustest.

2. Jutustamine

6. klassi lõpetaja:

- 1) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide või märksõnade toel;
- 2) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- 3) jutustab piltteksti põhjal.

3. Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

6. klassi lõpetaja:

- 1) koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;
- 2) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega;

- 3) koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;
- 4) järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha;
- 5) kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, ning võrdleb iseennast mõne tegelasega;
- 6) leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte;
- 7) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ning põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
- 8) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

6. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, võrdlusi ning algriimi;
- 2) seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;
- 3) mõtestab luuletuse tähendust, tuginedes enda elamustele ja kogemustele;
- 4) seletab õpitud kõnekujundeid, rahvalaulu, muistendi ja muinasjutu olemust oma sõnadega.

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

4. Esitamine

Esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.

5. Omalooming

6. klassi lõpetaja kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava, jutustava ja arutleva teksti.

Kirjandustekstide valik

Loetavad ja tundides käsitletavat kirjanduse eri liike ja žanre esindavad tekstid valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, arvestades II kooliastmele kohaseid teemavaldkondi. Teemavaldkonnad on kindlaks määratud, arvestades õppekava alusväärtusi, õppe- ja kasvatusesmäärke, kirjanduse kui kunstiliigi eripära ja sellega seonduvaid üldpädevusi (sotsiaalset, väärtus- ja enesemääratluspädevust) ning läbivaid teemasid. Tundides käsitletavat ja terviklikult loetavat kirjandusteoseid valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad.

Väärtused ja kõlblus

Enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu, iseenda ning teiste vajadused ja huvid, arusaamine heast ja halvast, õiglus ja ebaõiglus, kiiduväärne ja taunitav, erinevus teistest, minu hobid ja huvid, minu tervis ja tulevik, rikkuse ja vaesuse probleemid, kohustused ja vastutus, üksiolek ja hirmud jms.

Kodus ja koolis

Perekond, kodu turvalisus, vägivald kodus, armastus oma kodu ja koduste vastu, suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega, suhted õdede ja vendade jt lähisugulastega, poiste ja tüdrukute suhted, sallivus teistsuguste inimeste suhtes, abivajaja ning aitaja, nohiklikkus ja tõrjutus, piir oma ja võõra vahel, piir lubatu ja lubamatu vahel jms.

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus

Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale, matkamine kodukohas ning reisimine kauges maades, kultuuride mitmekesisus, erinevate rahvaste uskumused ja tavad, käitumine erinevas kultuuriruumis, külalislahkus, lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse, kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad jms.

Mängiv inimene

Ringmängud ja mängulust, sõnamängud, teatri võlumaailm, leidlik probleemide lahendamine, iluelamused, loominguline koostöö, mängult ja päriselt, põhjendatud ja põhjendamata riskid jms.

Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng

Minu osa looduse hoidmisel, austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse, hädasolija aitamine, lemmikloomad ning vastutus nende eest, aastaegade omanõolisus jms.

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted

Minu juured, seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel, traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse, suhe keelesse, kodupaiga keel, suhted teiste rahvustega jms.

Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon

Avastamisrõõm ja õppimiskogemused, tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused, internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas, internet kui ohuallikas, käitumine suhtlusportaalides, film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad jms.

Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks

Mika Keräneni 1 krimiteos, Enn Kippel "Meelis", Erich Kästner „Veel üks Lotte“, James Krüss „Timm Thaler ehk Müüdid naer“, Astrid Lindgren „Vennad Lõvisüdamed“ või „Röövlitütar Ronja“, Oskar Luts "Nukitsamees", Ferenc Molnar „Pal-tänava poisid“, Christine Nöstlinger „Vaetuslaps“, Aino Pervik „Arabella, mereröövli tütar“, Jaan Rannapi 1 teos, Eno Raud „Kalevipoeg“, Reeli Reinausi 1 teos, Joanne Kathleen Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi“, Ivar Soopan "Kõik poisid ei saa suureks", Ilmar Tomuski 1 teos, Jaanus Vaiksoo 1 teos, muinasjuturaamat, vähemalt üks uudisproosateos omal valikul, üks vabalt valitud luulekogu, vähemalt üks paikkondliku autori proosa- või luuleteos.

Õpilane loeb igal õppeaastal läbi vähemalt neli eakohast erinevasse žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut).

Kirjanduse ainekava 5. klass

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	HINDAMINE Algtase/teadmine	HINDAMINE Kesktase/rakendamine	HINDAMINE Kõrgtase/arutlemine
Lugemine				
	Lugemise eesmärgistamine.			
Õpilane on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut). Loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist.	Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine. Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine. Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele.	Õpilane on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut). Loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti mõningaste raskustega, vajab abi mõtestamisel, väärtustab lugemist.	Õpilane on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut). Loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti suhteliselt ladusalt ja enam-vähem mõtestatult, väärtustab kirjandust.	Õpilane on läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut). Loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab kirjandust.
Tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, -	Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.	Tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi ning kõneleb loetust abimaterjalide või õpetaja abiga. Jutustab tugisõnade abil oma lugemismuljetest,-	Tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, - elamustest ja - kogemustest.	Tutvustab iseseisvalt ja loogilisena järjestatult loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb ladusalt ja väljendusrikkalt oma lugemismuljetest,-

elamustest ja - kogemustest.		elamustest ja - kogemustest.		elamustest ja - kogemustest.
Loeb kirjandusvald- konnaga seotud aime- ja meediatekste, kasutab teabe hankimiseks sobivaid allikaid ja keskkondi.		Loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab vajalikust allikast ja keskkonnast vajalikku teavet õpetaja abiga.	Loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab eri allikatest ja keskkondadest vajalikku teavet õpetaja abiga.	Loeb kirjandusvaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab eri allikatest ja keskkondadest vajalikku teavet.
Jutustamine				
Jutustab tekstilähedaselt või kokkuvõtvalt kavapunktide järgi, märksõnade abil või piltteksti põhjal.	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi. Tekstilähedane jutustamine märksõnade toel. Aheljutustamine.	Jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi, märksõnade või piltteksti abil mõningaste eksimuste ja/ või ebakohasusega.	Jutustab enam-vähem soravalt ja loogiliselt tekstilähedaselt kavapunktide, märksõnade või piltteksti abil.	Jutustab soravalt ja loogiliselt tekstilähedaselt kavapunktide, märksõnade või piltteksti abil ning toob esile loo peamõtte.
Jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale.	Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine. Jutustamine piltteksti (foto, koomiks) põhjal. Fantaasialoo jutustamine.	Jutustab üldjoontes mõttelt sidusa loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale. Võib esineda ajalisi eksimusi loo kulgemises.	Jutustab mõttelt sidusa ja tervikliku ülesehitusega loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale.	Jutustab korrektselt ja ladusalt mõttelt sidusa ja tervikliku ülesehitusega loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale. Sõnakasutus on rikkalik ja mitmekesine.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine				
Koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi.	<u>Teose mõistmist toetavad tegevused</u> Küsimuste koostamine: fakti- ja fantaasiaküsimused.	Koostab teksti kohta küsimusi.	Koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi.	Koostab teksti kohta olulisi ja sisukaid eriliigilisi küsimusi, sest mõistab allteksti.
Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega.	Küsimustele vastamine tekstinäite või oma sõnadega. Teksti kavastamine: kavapunktid väidete ja märksõnadena.	Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega, toetudes suunamisele ja abistavale osutamisele.	Vastab enam-vähem korrektselt teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega.	Vastab teksti põhjal koostatud küsimustele väga täpsete tekstinäidete või selgelt ja arukalt koostatud lausetega.
Koostab teksti kohta sisukava, kasutades väiteid või märksõnu.	Lõikude kesksete mõtete otsimine. Teksti teema sõnastamine. Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.	Koostab teksti kohta sisukava.	Koostab teksti kohta sisukava, kasutades väiteid või märksõnu.	Koostab teksti kohta täpse sisukava, kasutades väiteid või märksõnu. Jagab loo mahult võrdseteks osadeks.
Leiab lõigu kesksed mõtted.		Leiab lõigu kesksed mõtted õpetaja suunamisel.	Leiab lõigu kesksed mõtted.	Leiab lõigu kesksed mõtted kiiresti ja napi info alusel.
Järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha.	Illustratiivsete näidete (nt iseloomulike detailide) otsimine tekstist. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal.	Mõningaste raskustega järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha.	Järjestab enam-vähem õigesti teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha.	Järjestab korrektselt ja loogiliselt teksti põhjal sündmused, määrab iseseisvalt ja raskusteta nende toimumise aja ja koha.

<p>Kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega.</p>	<p>Oma mõtete, tundmuste, lugemismuljete sõnastamine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. <u>Teose/loo kui terviku</u></p>	<p>Kirjeldab loetud tekstile tuginedes sündmuste toimumise kohta ja tegelasi, hindab nende käitumist.</p>	<p>Kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega.</p>	<p>Kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist täpselt ja värvikalt, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega.</p>
<p>Arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust.</p>	<p><u>mõistmine</u> Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Sündmuste järjekord. Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine. Teose sündmustiku ja tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga. Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise, tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine, käitumise põhjendamine. Tegelasrühmad.</p>	<p>Arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti põhisündmuste, tegelaste ja nende probleemide üle, avaldab oma arvamust, valides näiteid nii tekstist kui ka oma elust.</p>	<p>Arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust.</p>	<p>Arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust. Pakub välja tegelastevaheliste konfliktide oletatavaid põhjuseid ja lahendusteid.</p>

	<p>Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendamisteed.</p> <p>Loomamuinasjutu tüüptegelased.</p> <p>Mõisted: detail, konflikt, kõrvaltegelane, peategelane, probleem, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, teos.</p>			
Rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta.	Sõnade tähenduste selgitamine keeleallikate abil.	Püüab rikastada oma sõnavara, otsib suunamisel teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta etteantud keeleallikast.	Rikastab oma sõnavara, otsib suunamisel teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta.	Rikastab oma sõnavara, otsib iseseisvalt teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta.
Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine				
Tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, võrdlusi ja algriimi.	<p><u>Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine</u></p> <p>Epiteedi ja võrdluse äratundmine ja kasutamine.</p> <p>Valmi mõistukõnest arusaamine. Koomilise leidmine tekstist.</p> <p>Riimide leidmine ja loomine.</p>	Tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstis vähesel määral epiteete, võrdlusi ja algriimi. Võib eksida.	Tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, võrdlusi ja algriimi.	Tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides oskuslikult epiteete, võrdlusi ja algriimi.
Mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja		Mõtestab lihtsamate luuletuste tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes.	Mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes.	Mõtestab keerulisema luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes.

<p>kogemustele tuginedes.</p>	<p>Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine. Algriimi leidmine rahvalauludest. Algriimi kasutamine oma tekstis. Luuleteksti tõlgendamine. Mõisted: algriim, epiteet, koomika, riim, võrdlus</p>			
<p>Eristab ilukirjanduse ja rahvaluule põhiliike ning olulisemaid žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid.</p>	<p><u>Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine</u> Rahvalaulu olemus. Loomamuinasjutu sisutunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jne). Tekke- ja seletusmuistendi tunnused. Seiklusjutu tunnused. Teose teema. Probleemi olemus. Pea- ja kõrvaltegelane. Tegelas vahelise konflikti olemus. Luuletuse vorm: salm. Valmi tunnused. Koomiline ja mittekoormiline. Mõisted: loomamuinasjutt, luule, rahvalaul, seiklusjutt,</p>	<p>Seletab oma sõnadega õpitud žanrite olemust, kuid võib eksida.</p>	<p>Seletab oma sõnadega õpitud žanrite olemust.</p>	<p>Seletab oma sõnadega ja definitsioonilähedaselt õpitud žanrite olemust.</p>

	tekkemuistend, seletusmuistend, valm.			
Esitamine				
Esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.	Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?). Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine; õige hingamine ja kehahoid. Luuleteksti esitamine peast. Rollimäng, rolliteksti esitamine. Mõisted: rollitekst.	Esitab peast luuletuse või rolliteksti.	Esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.	Esitab peast luuletuse või rolliteksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust. Tunnetab luuletuse rütmi, meeleolu, sisu ja suudab seda teistele mõistetavalt edasi anda.
Omalooming				
Kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja jutustava teksti.	Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine. Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse, tunnete kirjeldamine. Jutustamine. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine.	Kirjutab erineva pikkusega omaloomingulisi töid küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava toel.	Kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja jutustava teksti.	Kirjutab erineva pikkusega eriliigilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldava ja jutustava teksti. Tekst on loogiliselt koostatud, kasutab rikkalikku sõnavara.

	<p>Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid, nt loomamuinasjutu, seiklus- või fantaasiajutu, tekke- või seletusmuistendi, loomtegelase või kirjandusliku tegelase kirjelduse, ette antud riimide põhjal või iseseisvalt luuletuse, sündmustiku või tegelasega seotud kuulutuse, loole uue või jätkuva lõpu, kirja mõnele teose tegelasele või tegelaserühmale, algustähekordustega naljaloo, luuletuse põhjal samasisulise jutu vms. Mõisted: jutustamine, kirjeldamine.</p>			
--	---	--	--	--

III kooliaste

KIRJANDUS

III kooliastme õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- 1) on lugenud eakohast erižanrilist väärtkirjandust, kujundanud selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendanud lugejaoskusi;
- 2) väärtustab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri tutvustajat;
- 3) tõlgendab, analüüsib ning mõistab kirjandusteost kui erinevate lugude ja inimsuhete, elamuste ja väärtuste allikat ning erinevate seisukohtade peegeldajat;
- 4) mõistab ja aktsepteerib teose lugemisel tekkivate seisukohtade paljusust, väärtustab erinevaid ideid ja kujutamisi viise;
- 5) väljendab end korrektselt suuliselt ja kirjalikult, jutustab kokkuvõtvalt teoses toimunust, arutleb teoses kujutatud üle ning kirjutab eriliigilisi omaloomingulisi töid;
- 6) kasutab vajaliku teabe hankimiseks eri allikaid, nii teatmeteoseid kui ka interneti.

1. Lugemine

Põhikooli lõpetaja:

- 1) on läbi lugenud vähemalt kaksteist eakohast eri žanrisse kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut);
- 2) loeb kirjandusteksti lususalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
- 3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.

2. Jutustamine

Põhikooli lõpetaja jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.

3. Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

1) Põhikooli lõpetaja:

- 1) vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
- 2) kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate;
- 3) kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjuse – tagajärje seoste üle;
- 4) kirjeldab teksti põhjal tegelase välisust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ning demokraatlikest väärtustest;
- 5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuse, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;

- 6) leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
- 7) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse.

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

Põhikooli lõpetaja:

- 1) tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;
- 2) selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust;
- 3) mõtestab luuletuse tähendust iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes.

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

Põhikooli lõpetaja:

- 1) eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutu, muistendi) liike ning nimetab nende tunnuseid;
- 2) seletab oma sõnadega eepika, lüürika, draamatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli, ballaadi, valmi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja tragöödia olemust.

4. Esitamine

Põhikooli lõpetaja:

- 1) esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust;
- 2) koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande.

5. Omalooming

Põhikooli lõpetaja:

- 1) kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljö kirjeldus), jutustava (muinasjutu või muistendi) või arutleva teksti;
- 2) kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse järgi ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.

Kirjandustekstide valik

Loetavad ja tundides käsitletavat kirjanduse eri liike ja žanreid esindavad tekstid valitakse eesti ja väliskirjanike loomingust, arvestades III kooliastmele kohaseid teemavaldkondi. Teemavaldkonnad on määratud, arvestades õppekava alusväärtusi, õppe- ja kasvatusesmärke, kirjanduse kui kunstiliigi eripära ja sellega seonduvaid üldpädevusi (sotsiaalne, väärtus- ja enesemääratluspädevus) ning läbivaid teemasid. Tundides käsitletavat ja terviklikult loetavat kirjandusteost valitakse arvestusega, et esindatud oleksid kõik järgmised teemavaldkonnad.

Väärtused ja kõlblus

Enesehinnang, eneseväarikus, ausus enese ja teiste vastu, iseenda ja teiste vajadused ning huvid, kirjutatud ja kirjutamata seadused, arusaamine heast ja halvast, õiglus ja ebaõiglus, kiiduväärne ja taunitav, erinevus teistest, eesmärgid, eneseotsingud, minu hobid ja huvid, minu tervis ja tulevik, õnnelik olemine, minu tugevad ja nõrgad küljed, rikkuse ja vaesuse probleemid jms.

Kodus ja koolis

Perekond, kodu turvalisus, vägivald kodus, kodu toetav jõud, armastus oma kodu ja koduste vastu, suhted vanemate ja kasuvanematega, eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised, suhted õdede ja vendade jt lähisugulastega, suhted eakaaslastega, suhted õpetajatega, poiste ja tüdrukute suhted, esimene armastus, ühised väärtused, kohustused ja vastutus, koostegutsemine ja üksiolek, üksiolek ja hirmud, erinevad kooliprobleemid, vägivald koolis, abivajaja ning aitaja, sallivus teistsuguste inimeste suhtes, mina grupi liikmena, liidriks olek, nohiklikkus ja tõrjutus, piir oma ja võõra vahel ning lubatu ja lubamatu vahel jms.

Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus

Kultuuride mitmekesisus, elu erinevates kultuurides, rahvuskultuur, regionaalne, professionaalne, klassi-, noorte- jms kultuur, sallivus erinevate kultuurinähtuste suhtes, matkamine kodukohas ning reisimine kauges maades, erinevate rahvaste uskumused ja tavad, käitumine erinevas kultuuriruumis, külalislahkus, lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse, rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale, rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad, kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ning hoidjad jms.

Mängiv inimene

Ringmängud ja mängulust, sõnamängud, teatri võlumaailm, mängulisus elus ja loomingus, leidlik probleemide lahendamine, loova mõtteviisi rakendamine, iluelamused, loominguline koostöö, mängu ja elu piirid, mängult ja päriselt, põhjendatud ja põhjendamata riskid, riskeerimisjulgus, mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus jms.

Keskkond ja jätkusuutlik areng

Roheline mõtteviis, minu osa looduse hoidmisel, üleilmsed loodushoiuprobleemid, austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse, hädasolija aitamine, lemmikloomad ning vastutus nende eest, tasakaal looduses, aastaegade omanäolisus, loodus kui ilu allikas, linna- ja maakeskkonna erinevus jms.

Kodanikuühiskond ja rahvussuhted

Mina Eesti ühiskonna liikmena, minu juured, seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel, ajaloomälu, traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse, suhe keelesse, murdekeele omapära, kodupaiga väärtustamine, kangelaslikkus, rahvusidentiteet, suhted teiste rahvuste esindajatega, eestlaste ja venelaste suhted, rassismiprobleemid, teistsuguste kultuuride austamine jms.

Teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon

Avastamisrõõm ja õppimiskogemused, tänapäevased teabeotsimis- ja teabedastamisvõimalused, internet kui silmaringi avardaja ja infoallikas, internet kui ohuallikas, keeleline mõjutamine, käitumine suhtlusportaalides, infoteadlik inimene, film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad jms.

Terviklikult käsitletavat teosed

Eduard Bornhöhe „Tasuja“, William Golding „Kärbeste jumal“, Mehis Heinsaare teos, August Kitzberg „Libahunt“, Andrus Kivirähk „Rehepapp“, Lydia Koidula „Säärane mulk“, Friedrich Reinhold Kreutzwald „Eesti rahva ennemuistsed jutud“, Diana Leesalu „Mängult on päriselt“, Oskar Luts „Kevade“, Helga Nõu noorsooromaan, Jüri Parijõgi „Teraspoiss“, Otfried Preussler „Krabat, A. de Saint-Exupéry „Väike prints“, Jerome David Salinger „Kuristik rukkis“, Anton Hansen Tammsaare „Kõrboja peremees“, Friedebert Tuglase novellid, Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?“, Eduard Vilde „Pisuhänd“, üks kriminaalromaan omal valikul, elulooraamat, üks reisikiri omal valikul, vähemalt üks uudisproosateos omal valikul, üks vabalt valitud luulekogu.

Õpilane loeb igal õppeaastal läbi vähemalt neli eakohast erinevasse žanri kuuluvat väärtkirjandusteost (raamatut).

Rahvaluule tekstivalik

Eri liiki muistendid ja muinasjutud. Koha- ja ajaloolised muistendid, usundilised muistendid. Kaval-Antsu ja Vanapagana lood. Rahvalaulud (sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulmaja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud). Rahvanaljandid, anekdoodid. Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Sõpruseemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud. Eesti rahva mõistatusi.

Põhjalikumalt käsitletavat autorid

Sissevaateid Fred Jüssi, Lydia Koidula, Juhan Liivi, Viivi Luige, Oskar Lutsu, Lennart Meri, Jüri Parijõe, Kristjan Jaak Petersoni, Hando Runneli, Anton Hansen Tammsaare ja Marie Underi ning mõne paikkondlikult tähtsa kirjaniku elu-, tegevus- ja loomingulukku.

Mõisted: kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul; eepika, lüürika, draamatika; eepos, romaan, jutustus, novell; ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss; tragöödia, komöödia.

Kirjandus 7. klass

ÕPITULEMUSED	ÕPPESISU	HINDAMINE ALGTASE	KESKTASE	KÕRGTASE
Kirjandustekstide valik ja lugemine				
On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost. Loeb ladiusalt ja mõtestatult, kasutab erinevaid lugemismudeleid, hindab oma lugemisostust ning juhib lugemisprotsessi.	Katkendite ja tervikteoste lugemine nii eesti kui maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab tervikteoseid.	On läbi lugenud vähemalt neli eakohast väärtkirjanduse hulka kuuluvat teost. Lugemine nõuab pingutust, ei oska alati leida õiget lugemismudelit.	On läbi lugenud vähemalt 4 eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat teost. Lugemine on ladius, õpilane juhib lugemisprotsessi.	On läbi lugenud vähemalt 4 eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost. Lugemine on ladius ja mõtestatud. Oskab kasutada erinevaid lugemismudeleid, juhib lugemisprotsessi.
Eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid.	Erinevate kirjandusžanritega tutvumine, katkendite ja tervikteoste lugemine, tekstide analüüs, tunnuste kirjeldamine, näidete toomine, seoste loomine.	Teab, et kirjanduses on erinevat liiki tekste. Oskab suunamisel nimetada erinevate žanrite tunnuseid.	Oskab nimetada ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre. Eristab tekste tunnuste alusel, oskab luua seoseid ja tuua mõned näited.	Oskab nimetada ilukirjanduse põhiliike ka peamisi žanre, analüüsib tekste. Toob välja eri liiki tekstide tunnused, seob tekstide eluliste näidetega.
Teksti analüüs ja tõlgendamine				
Leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetud raamatut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi.	Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja fantaasiaküsimused. Küsimustele vastamine	vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamisküsimustele, kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad	vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamis- ja analüüsiküsimustele; kasutab esitatud väidete tõestamiseks	vastab teksti põhjal fakti- ja järeldamis- ja analüüsiküsimustele; kasutab esitatud väidete tõestamiseks

<p>Toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi.</p> <p>Nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuse, kesksete probleemide, põhjuse ja tagajärje seoste üle, sõnastab teose peamõtte.</p> <p>Teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja –koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid.</p> <p>Analüüsib kirjandusteose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga. Kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi,</p>	<p>tsitaadiga või teksti toel oma sõnadega.</p> <p>Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena.</p> <p>Teksti kesksete mõtete leidmine.</p> <p>Teose teema ja peamõtte sõnastamine.</p> <p>Kokkuvõtte kirjutamine.</p> <p>Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.</p> <p>Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal.</p> <p>Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine.</p> <p>Loetu põhjal järelduste tegemine.</p>	<p>sündmused; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist.</p>	<p>tekstinäiteid ja tsitaate; kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb tegelasi.</p>	<p>tekstinäiteid ja tsitaate; kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb tegelasi; arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuse, tegelaste, nende probleemide üle; leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.</p>
--	---	---	--	---

<p>tunneb ära peamised kõne- ja lausekujudid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstis ning kasutab neid tekstiloomes.</p> <p>Võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi.</p> <p>Kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>	<p>Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine.</p> <p>Teose/loo kui terviku mõistmine</p> <p>Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.</p> <p>Tegelase suhe iseendaga, teiste tegelastega, ümbritseva maailmaga.</p> <p>Tegelasvahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine.</p> <p>Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine.</p> <p>Tegelasrühmade konflikt ja konflikti gradatsioon.</p> <p>Erinevate teoste peategelaste võrdlemine.</p> <p>Kirjanduslik tegelane ja selle</p>			
---	--	--	--	--

	<p>prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi. Fantaasiakirjanduse ja naljandite tüüptegelasi. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Miljö kirjeldamine. Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus. Pöördeliste sündmuste leidmine. Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. MÕISTED idee (peamõte) konflikt, miljö, probleem, prototüüp, sündmustik, teema, tegelane, tegevusaeg, tegevuskoht, tsitaat, tüüptegelane.</p>			
--	---	--	--	--

Tekstiloomed				
<p>Kirjutab erinevaid omaloomingulisi töid, sh kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste.</p> <p>Hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid.</p>	<p>Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: kohavõi ajaloolise muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatuse, kõnekäändude põhjal naljaloo, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tegelasele tegevusjuhendi, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo muudetud vaatepunktiga, pundiga loo, erinevate teoste peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal kokkuvõtte või soovitusel vms.</p> <p>Omaloomingulised tööd (nt teemamapid) tänapäeva kultuurinähtuste ja kultuurilooliste isikute kohta.</p>	<p>Oskab kirjutada kirjeldust, muistendit, muinasjuttu.</p>	<p>Kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljö kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti; kirjutab kirjandusteose põhjal kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil.</p>	<p>Kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljö kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti; kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.</p>
Suuline väljendusoskus				
<p>Osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet,</p>				

võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd.				
Koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara.	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid. Luuleteksti esitamine peast. Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).			
Esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust.	Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?) Esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse valimine; korrektne kehahoid, hingamine ja diktsioon.	Esitab peast luule- või proosateksti.	Esitab peast luule- või proosateksti, jälgides esituse ladusust ja tekstitäpsust.	Esitab ilmekalt peast luule- või proosateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.

Kirjanduse ainekava 8. klass

ÕPITULEMUS	ÕPPESISU	HINDAMINE		
		ALGTASE	KESKTASE	KÕRGTASE
Lugemine				
On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist; tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.	Erinevate lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine. Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele. Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.	On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi.	On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi; loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja hindab lugemist.	On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut); tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega; loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist.
Jutustamine				
Jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.	Loo jutustamine: jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja	Jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.	Jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja	Jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja

	<p>sündmuste ja/või erinevat liiki lõppude lisamine. Eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi. Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.</p>		<p>kompositsiooni, oskab jutustada eri vaatepunktist lähtuvalt.</p>	<p>kompositsiooni, oskab jutustada eri vaatepunktist lähtuvalt ning oskab kasutada tsitaate.</p>
<p>Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine</p>				
<p><u>Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused</u> vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele; kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus-tagajärg-seoste üle; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste</p>	<p>Teose mõistmist toetavad tegevused Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja hindamisküsimused. Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega või oma arvamusega, toetumata tekstile. Teksti kesksete mõtete leidmine. Teose teema ja peamõtte sõnastamine. Kokkuvõtte kirjutamine. Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja</p>	<p>Vastab teksti põhjal fakti-, järeldamisküsimustele; kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid; kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste üle, avaldab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;</p>	<p>Vastab teksti põhjal faktijäreldamis- ja analüüsiküsimustele; kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja</p>	<p>Vastab teksti põhjal fakti-järeldamis- ja analüüsiküsimustele; kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate; kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste üle, analüüsib nende</p>

<p>omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ja demokraatlikest väärtustest; arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.</p>	<p>teose sõnumi mõistmine ja sõnastamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal. Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ja valiku põhjendamine. Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärjelahenduse seoste üle arutlemine. Loetu põhjal järelduste tegemine. Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine. Teose/loo kui terviku mõistmine Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt. Muutuv ja</p>	<p>sõnastab loetud teose teema, probleemi; kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte.</p>	<p>väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.</p>	<p>probleeme ja väärtushoiakuid, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust; leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte; otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.</p>
--	--	---	---	--

	<p>muutumatu tegelane. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine. Tegelase suhe iseendaga, teiste tegelastega, ümbritseva maailmaga. Tegelase sisekonflikti äratundmine. Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine, suhete analüüs. Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine.</p> <p>Tegelasrühmadevaheline konflikt ja konflikti gradatsioon. Erinevate teoste peategelaste võrdlemine. Kirjanduse tüüptegelasi. Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine. Miljö kirjeldamine. Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste</p>			
--	--	--	--	--

	põhjus-tagajärgseoste leidmine. Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine. Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest. Tekstist filmilike episoodide leidmine. Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.			
Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine				
Tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi; selgitab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude kujundlikkust ja tähendust; mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes.	Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine. Võrdlus ja metafoor kõnekäändudes. Mõttekorduste leidmine regilaulust. Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest. Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse tundmine ja kasutamine. Sümbolite seletamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine. Luuleteksti tõlgendamine. Teose	Tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, isikustamist, võrdlusi. Selgitab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust.	Tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi; selgitab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude kujundlikkust ja tähendust; oskab määrata luuletuse sõnumit.	Tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi; selgitab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude kujundlikkust ja tähendust; mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes; mõistab luulekeele kujundlikkuse tähtsust.

	stiililise eripära kirjeldamine. Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.			
Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine				
Seletab oma sõnadega eepika, lüürika ja draamatika, romaani, ja novelli, haiku ja vabavärsi ning tragöödia olemust.	Müüdi tunnused. Tänapäeva folkloor ehk poploor. Teksti kompositsioonelemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teema arendus, kulminatsioon, lõpplahendus. Muutuv ja muutumatu tegelane. Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika, draamatika tunnused. Romaani (erinevad liigid) ja novelli tunnused. Ulme- ja detektiivromaani tunnused. Reisikirja olemus. Luule vorm: värss, stroof. Oodi, haiku ja vabavärsilise luule tunnused. Motiivi olemus. Tragöödia tunnused. Draamatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus,	Seletab oma sõnadega eepika, lüürika ja draamatika põhimõisteid; oskab näiteid eristada.	Seletab oma sõnadega eepika, lüürika ja draamatika, romaani, ja novelli, haiku ja vabavärsi ning tragöödia olemust; oskab näiteid.	Seletab oma sõnadega eepika, lüürika ja draamatika, romaani, ja novelli, haiku ja vabavärsi ning tragöödia olemust; oskab tuua näiteid ja neid eristada.

	<p>stseen, remark, repliik.</p> <p>Intriigi olemus.</p> <p>Kirjandusteose dramatiseering. Lavastus ja selle valmimine. Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis.</p> <p>Kirjandusteose ekraniseering.</p>			
Esitamine				
<p>Esitab peast luule- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande.</p>	<p>Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?).</p> <p>Esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust; esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse valimine; korrektne kehahoid, hingamine ja diktsioon.</p> <p>Silmside hoidmine kuulaja-vaatajaga. Miimika ja žestikulatsiooni jälgimine.</p> <p>Luuleteksti esitamine peast. Draamateksti esitamine ositi. Instseneeringu esitamine. Kirjandusteost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.</p>	<p>Esitab peast luuleteksti, pöörates tähelepanu esituse ladususele ja oskab tutvustada kirjandusteost.</p>	<p>Esitab peast luule- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.</p>	<p>Esitab peast luule- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, ilmekust, selgust ja tekstitäpsust; koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande, arvestades kuulajaskonda.</p>

Tekstiloomed				
<p>Kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljö kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti;</p> <p>kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja.</p>	<p>Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: ulme- või detektiivjutu, haiku või vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, tegelase seletuskirja, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, minavormis loo, detailide abil laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, loo ühest ja samast sündmusest traagilises ja koomilises võtmes, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, või muud sellist. Omaloomingulised tööd (nt teemamapid) tänapäeva kultuurinähtuste</p>	<p>Oskab kirjutada kirjeldust, iseloomustust või jutustavat teksti; kirjutab arutluselementidega kirjandi.</p>	<p>Kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega jutustava või kirjeldava teksti; kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil vormistab töö korrektselt.</p>	<p>Kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega jutustava või kirjeldava teksti; kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil vormistab töö korrektselt, jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja; oskab luua eriilmelisi ja erineva stiiliga tekste.</p>

	ja kultuurilooliste isikute kohta.			
--	------------------------------------	--	--	--

Kirjanduse ainekava 9. klass

Õpitulemused	Õppesisu	Algtase/teadmine	Kesktaase/rakendamine	Kõrgtaase/arutlemine
Loeb eri liiki kirjandusteoseid, sh tüvitekste või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt 4 tervikteost.	Loeb vähemalt neli tervikteost nii eesti kui ka maailmakirjandusest ning tekstikatkendeid. Soovitatud tervikteoste iseseisev lugemine tunnis ja tunniväliselt.	Loeb eri liiki kirjandusteoseid, sh tüvitekste või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, on lugenud vähemalt 4 tervikteost ning oskab neist rääkida.	Loeb eri liiki kirjandusteoseid, sh tüvitekste või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, oskab tutvustada vähemalt 4 tervikteost.	Loeb eri liiki kirjandusteoseid, sh tüvitekste või nende katkendeid nii eesti kui ka maailmakirjandusest, analüüsib ja tõlgendab vähemalt 4 tervikteost.
Loeb ladiusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja tekstiliigist lähtuvaid lugemisviise, hindab oma lugemisostkust ja juhib oma lugemisostsessi.	Lugemisstrateegiad ja lugemisostsess. Ülelibisev ja süvenenud lugemine. Eesmärgistatud (üle)lugemine. Eri lugemistehnikate valdamine. Oma lugemise analüüs ja lugemisostkuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.	Loeb ladiusalt ja saab tekstist aru, arendab oma lugemisostkust ja teadvustab lugemisostsessi.	Loeb ladiusalt ja mõtestatult, oskab kasutada erinevaid lugemisviise, arendab oma lugemisostkust ja oskab juhtida lugemisostsessi.	Loeb ladiusalt ja mõtestatult, kasutab iseseisvalt lugemise eesmärgist ja tekstiliigist lähtuvaid lugemisviise, hindab oma lugemisostkust ja juhib oma lugemisostsessi.
Loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab	Raamatukogu. Eesti Rahvusraamatukogu. E-teavikute ja e-teenuste	Loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, eri allikatest ja	Loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab ja	Loeb kultuurivaldkonnaga seotud aime- ja meediatekste, leiab, hindab

kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ja õiguslikke sätteid.	kasutamine (nt ESTER, MIRKO, DIGAR). Digiraamatud. Autoriõigused. Plagiaat.	keskkondadest vajalikku teavet.	kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet. Oskab arvestada teabe kasutamise ja avaldamise head tava ja õiguslikke sätteid.	kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt eri allikates ja keskkondades pakutavat teavet, arvestab teabe kasutamise ja avaldamise head tava ja õiguslikke sätteid.
Tunneb eesti kultuuri erijooni ja vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust.	Kirjandusteadmiste täiendamine eri allikaid ja keskkondi kasutades. Eesti Kirjandusmuuseumi digikeskkonnad.	Huvitub eesti kultuurist, oskab vahendada oma kultuurikogemust.	Huvitub eesti kultuurist, oskab vahendada oma kultuurikogemust. Oskab hinnata nii oma kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust.	Tunneb eesti kultuuri erijooni ja vahendab oma kultuurikogemust, väärtustab nii oma kui ka maailmakultuuri ja selle mitmekesisust.
Selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast.	Pärimuskultuur. Tavad ja kombed pärimuskultuuris, muutuv pärimus. Looduspärimus ja linnalegidid.	Teab pärimuse olemust, oskab tuua mõne näite mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast.	Teab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast.	Selgitab pärimuse olemust, toob näiteid mineviku ja tänapäeva pärimuskultuurist ning oma kodukohast.
Kasutab rahvaluule elemente suulises ja kirjalikus tekstiloomes.	Rahvaluule tunnusjooni. Rahvaluule põhiliigid ja žanrid. Regilaul ja riimiline rahvalaul. Muinasjutu liigid ja tunnused. Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduse seletamine. Naljandi ja anekdoodi tunnused. Tänapäeva folkloor, selle	Teab rahvaluule tunnuseid ja vormivõtteid ning tunneb need tekstis ära.	Teab rahvaluule tunnuseid ja vormivõtteid ning oskab neid kasutada tekstiloomes.	Teab rahvaluule tunnuseid ja vormivõtteid. Kasutab neid suulises ja kirjalikus tekstiloomes.

	kogumine ja kogemine. Rahvaluule veebilehed.			
Eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid.	Ilukirjanduse põhiliigid ja žanrid. Eepika, lüürika ja dramaatika tunnused. Lüroepika. Eepose, romaani, jutustuse ja novelli tunnused.	Teab ja eristab ilukirjanduse põhiliike.	Teab ja eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid.	Teab ja eristab ilukirjanduse põhiliike ja peamisi žanre, nimetab nende tunnuseid ja toob näiteid.
Leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi.	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine. Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.	Oskab leida endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetut ja selle autorit.	Oskab leida endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi.	Leiab endale sobivat lugemisvara, põhjendab oma valikut, tutvustab loetut ja selle autorit, jagab oma lugemiskogemusi.
Toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi.	Luuleteksti väljendusvahendite ehk poetika eritlemine. Luule kujundlikkus ja mitmetähenduslikkus. Luuletuse temaatika, aegruum, kompositsioon, riim, rütm ja kõla. Luule eri kogemisviisid. Luuletuse	Leiab luuletuse temaatilisi erijooni, märkab keelekasutuse iseärasusi, mõtestab luuletust.	Leiab luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse tähendusi.	Toob esile luuletuse temaatilisi ja lüürilisi erijooni, märkab keele- ja vormikasutuse iseärasusi, mõtestab lahti luuletuse kujundlikkust ja avab selle tähendusi.

	seostamine isikliku kogemusega.			
Nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuste ja tagajärgede seoste üle, sõnastab teose peamõtte.	Teose teemade ja probleemide sõnastamine, nende üle arutlemine. Pöördeliste sündmuste leidmine. Sündmuste põhjuse ja tagajärje seoste leidmine. Näidete ja tsitaatide leidmine teosest, valiku põhjendamine. Loetu seostamine oma kogemuse ja tänapäeva maailmaga.	Nimetab teose teema, räägib selle põhisündmustest, probleemidest.	Nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide üle, sõnastab teose peamõtte.	Nimetab teose teema, arutleb selle põhisündmuste, kesksete probleemide, põhjuste ja tagajärgede seoste üle, sõnastab teose peamõtte.
Teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid.	Sündmuste toimumise aja ja koha määramine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduslikud tüüptegelased. Tegelase analüüs: välimus, iseloom, hoiakud ja käitumine, suhted teiste tegelastega. Tegelase sisekonflikti ja tegelastevahelise põhikonflikti määratlemine ja analüüsimine (põhjus, tagajärg, lahendus). Eri	Teeb kokkuvõtte teose süžees, kirjeldab loo tegevusaega ja -kohta, iseloomustab tegelasi, selgitab tegelastevahelisi suhteid.	Teeb kokkuvõtte teose süžees, kirjeldab loo tegevusaega ja -kohta, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid.	Teeb kokkuvõtte teose süžees, põhjendab loo tegevusaja ja -koha valikut, iseloomustab ja võrdleb tegelasi, analüüsib tegelastevahelisi suhteid ja nende väärtushoiakuid.

	teoste peategelaste võrdlemine.			
Analüüsib teose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga.	Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine teosest. Teksti allegooria ja allteksti mõistmine.	Kirjeldab teose põhilisi vormivõtteid ja kompositsiooni.	Kirjeldab teose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga.	Analüüsib teose vormivõtteid ja kompositsiooni, seostab neid teose sisuga.
Rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta.	Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.	Püüab rikastada oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta.	Rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite kohta.	Rikastab oma sõnavara, otsib teavet tundmatute sõnade ja väljendite ning loetu tausta kohta.
Kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust	Ilukirjandusteksti väljendusvahendite tundmaõppimine. Kujundliku keelekasutuse mõistmine. Olulisemate kõla-, kõne- ja lausekujundite	Leiab näiteid kirjandusteosele omase keelekasutusviisi kohta, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor.	Kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus, püüab tõlgendada kujundite tähendust.	Kirjeldab kirjandusteosele omast keelekasutusviisi, tunneb ära peamised kõne- ja lausekujundid, sh epiteet, isikustamine, võrdlus, metafoor, kordus ja siire, tõlgendab kujundite tähendust ja rolli tekstid

ja rolli tekstid ning kasutab neid tekstiloomes.	määratlemine ja seostamine teksti kui tervikuga.			ning kasutab neid tekstiloomes.
Võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi.	Kirjandusteose dramatiseering. Draamateksti temaatika, narratiivi ja poeetika eritlemine. Kirjandusteose ekraniseering. Loo, tegelaste ja miljöö kujutamise võrdlus kirjandusteoses ja filmis. Kirjandusteosest filmilike episoodide leidmine.	Võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi.	Võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi.	Võrdleb kirjandusteost ja selle põhjal valminud lavastust või filmi.
Kirjutab omaloomingulisi töid, sh kirjeldavaid, jutustavaid ning arutlevaid tekste.	Omaloomingulised tööd kirjeldavas ja jutustavas laadis ning eri žanrites. Tekstiloomes paaris- ja rühmatöona. Alustekstile tuginev kirjutamine. Arutleva teksti loome. Kirjandusteose, filmi või lavastuse arvustuse kirjutamine. Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud	Kirjutab omaloomingulisi töid, sh kirjeldavaid, jutustavaid ning arutlevaid tekste.	Kirjutab omaloomingulisi töid, sh kirjeldavaid, jutustavaid ning arutlevaid tekste.	Kirjutab omaloomingulisi töid, sh kirjeldavaid, jutustavaid ning arutlevaid tekste.

	väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal.			
Hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid.	Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine. Teksti eesmärgistatud jälgimine ja eri tüüpi lugemisülesannete täitmine. Kriitiline lugemine. Tundmatute sõnade ja väljendite tähenduse väljaselgitamine.	Püüab kontrollida oma keelekasutust ning järgida oma tekstide vormistusnõudeid.	Oskab kasutada korrektset keelt ning järgida oma tekstide vormistusnõudeid.	Hindab suulises ja kirjalikus väljenduses korrektset keelt ning järgib nii käsikirjaliste kui ka digitaalsete tekstide vormistusnõudeid.
Osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd.	Loetud raamatu (proosa-, luule- või draamateose) autori, temaatika, narratiivi, probleemistiku ja poeetika tutvustamine ning võrdlemine teiste teostega. Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.	Osaleb arutelus, väljendab oma seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd.	Osaleb arutelus, väljendab arusaadavalt ja sobival viisil oma seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd.	Osaleb arutelus, väljendab selgelt ja sobival viisil oma põhjendatud seisukohti, annab ja kuulab tagasisidet, võtab arvesse teiste seisukohti, teeb koostööd.
Koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara.	Oma arvamuse sõnastamine, põhjendamine ja kaitsmine. Esitatud väidete tõestamine oma kogemuse ja tekstinäidete varal. Eesti teatritega tutvumine. Eesti kirjanike muuseumid.	Koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal lühikese ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara.	Koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara.	Koostab ja esitab loetud teose, mõne kultuurinähtuse või oma kultuurikogemuse põhjal ettekande, kasutab selleks esitlustarkvara.

<p>Esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust.</p>	<p>Luule-, proosa- või draamateksti esitamine. Esituse eesmärgistamine ja ettevalmistamine. Esitamiseks sobiva tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine. Diktsiooni jälgimine. Aktiivne ja tõhus kuulamine.</p>	<p>Esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.</p>	<p>Esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut.</p>	<p>Esitab (peast) luule-, proosa- või draamateksti, taotleb esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust, põhjendab teksti valikut, seletab selle tähendust.</p>
<p>Kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>	<p>Mõisted: algriim, arvustus, ballaad, biograafia, draama, draamatika, eepika, eepos, haiku, isikustamine, jutustus, komöödia, kordus, kõnekäänd, lõppriim, lüürika, metafoor, muinasjutt, muistend, mõistatus, müüt, novell, ood, parallelism, regivärss, reisikiri, romaan, siire, sonett, žanr, tragöödia, vabavärss, vanasõna.</p>	<p>Kasutab tekstist rääkides kirjanduse põhimõisteid.</p>	<p>Kasutab tekstist rääkides õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>	<p>Kasutab tekstianalüüsis õigesti kirjanduse põhimõisteid.</p>